Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

היינטן 8 זייטען.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 184	Łódź, Czwartek 8 sierpnia 1929 r.	זיבעטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, ב׳ מנחם אב תרפ״ט	№ 184

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

חלוקי-דעות צווישען ענגלאנד און פראנקרייך אויף דער האאגער פעלקער-קאנפערענץ

האאג, 7. (אטע) היינט 10 א זייגער אינדער־פריה האט זיך אנגעהויבען די פלענארע זיצונג פון דער פעלקער־קאנפערענץ, די זיצונג איז געווען א פערטרויליכע. דער פראנצויזישער מיניסטער שעראן איז ארויסגעטרעטען געגען דעם ענגלישען שטאנדפונקט, וועלכען עס האט אויף דער פריהערדיגער זיצונג ערקלערט דער ענגלישער מיניסטער סנאודען. שעראן האט געזאגט, אז פראנקרייך איז אין איהרע פינאנציעלע קרבנות אין יאנג־פלאן געגאנגען ביז צו דער לעצטער גרעניץ, ווייטערע בע־גרענצונגי פון פראנצויזישען אנטייל אין די ענט־שעדיגונגס־צאהלונגען איז פאר פראנקרייך אונמעגליך

דער אויסערן־מיניסטער שטרעזעמאן האט אפ־געגעבען א שריפטליכע ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט צווישען אנדערען געזאגט, אז די דייטשע רעגירונג וועט מאכען די גרעסטע בעמיהונגען, אז די קאנפערענץ זאל ליקווידירען די פערגאנגענהייט און שאפען די גרונדלאגען פאר א רואיגענדער אר־בייטס פערהעלטניש צווישען די רעגירונגען, וועל־כע בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ.

נאכדעם האט גערעדט דער רומענישער דעלעגאט טיטולעסקו, דער פערטרעטער פון פארטו־גאל און דער איטאליענישער פינאנץ־מיניסטער.

ציריך, 7. (אטע) דער בעלגישער אויסערן־מיניסטער האט ערקלערט, אז דער יאנג־פלאן קען נישט געענדערט ווערען, זאל דאס יא געשעהען, וועט מען מוזען צוזאמענרופען נאך א זאך־פערשטענדיגע קאנפערענץ. דער יאפאנישער דעלעגאט האט אונטערשטיצט דעם ענגלישען שטאנדפונקט די גענעראל־דעבאטע איז געשלאסען געווארען. ס׳איז בעשלאסען געווארען צו בילדען א פינאנץ־קאמיסיע צו וועלכע עס זאלען געהערען פאר־שטעהער פון אלע 12 מלוכות וואס נעהמען אנטייל אין דער קאנפערענץ אלס פארזיצענדער פון דער קאמיסיע איז געוועהלט געווארען דער בעלגישער פינאנץ־מיניסטער, אויף בריאנס פארשלאג איז אלס פארזיצענדער פון דער פאליטישער קאמיסיע גע־וועהלט געווארען דער ענגלישער אויסערן־מיניסטער הענדערסאן.

פאריז, 7. (אטע) די רעדע פון ענגלישען מיניסטער סנאודען, וועלכע איז געהאלטען געווארען אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער האאגער קאנפער־רענץ, האט אין דער פאריזער פרעסע ארויסגערופען א רייה שארפע קאמענטארען. די פראנצויזישע פרעסע בעטאנט, אז די פראנצויזישע דעלעגאציע דארף קעמפען וועגען דער אונבעריהרליכקייט פון יאנג־פלאן, וועלכער איז אטאקירט געווארען דורך סנאודענען געגען די פראנצויזישע אינטערעסען. די פראנצויזישע פרעסע איז זיכער, אז מאקדאנאלד וועט פערזענליך פערבעסערען דאס וואס עס האט קאליע געמאכט סנאודען.

„עקא דע פארי" שטעלט פעסט, אז די רעדע פון שטרעזעמאנען האט ארויסגערופען א בעאונ־רוהיגונג אין די קרייזען פון דער פראנצויזישער דע־לעגאציע.

האאג, 7. (אטע) צווישען די דעלעגאציעס קומען איצט פאר פריוואטע אונטערהאנדלונגען וועגען פערטיילען די קאנפערענץ אויף א פאליטישע און ווירטשאפטליכע קאמיסיע. די ענגלישע און דייטשע דעלעגאציעס פערלאנגען, אז ביידע קאמיס־יעס זאלען גלייכצייטיג ארבייטען, די פראנצויזען פערלאנגען ראגעגען, אז צוערשט זאל פערענדיגען איהר ארבייט די ווירטשאפטליכע קאמיסיע וועגען יאנג־פלאן.

בלוטיגער שטרייק אין אינדיען

לאנדאן, 7 (ספ. טעל.) פון קאלקוטא מעל־דעט מען, אז נעכטען איז צווישען די שטרייקענדע ארבייטער און פאליציי געקומען צו שווערע צוזאמ־מענשטויסען. 15 ארבייטער זענען דער׳הרג׳עט גע־ווארען און 20 — שווער פערוואונדעט. די פאליצי האט געמוזט בעקומען פערשטארקונג, וויל די לאגע ווערט פון שעה צו שעה ערנסטער. אין אל־געמיין האבען שוין ביז איצט פערשטרייקט צוויי מאל הונדערט טויזענד ארבייטער.

נייע סאוויעטישע נאטע צו כינא
דערנעהנטערט ווידער די מלחמה־סכנה

מאסקווע 7 (ספ. טעל.) היינט וועט די סאוו.־רעגירונג איבערשיקען א נייע אולטימאטיווע נאטע צו כינע, פארלענגערנדיג אום לעצטען מאל דעם „סטאטוס קווא" בנוגע דער מזרח־סיבירער באהן.

דערביי ווארפט די סאוויעטישע רעגירונג די פולע אחריות אויף כינא פאר די ווייטערדיגע פאלגען.

„צעפעלין" וועט פליהען ארום דער וועלט
א בילעט וועט קאסטען 9000 דאלאר

ניו־יארק, 7 (אטע). עס ווערען געמאכט אלע הכנות פאר דער רייזע פון צעפעלין ארום דער וועלט. די רייזע וועט געהן פון ניו־יארק קיין אייראפע, דאן איבער אזיען, שטילען אקעאן, סאן־פראנציסקא איבער אמעריקא צוריק קיין ניו־יארק. א בילעט פאר דער רייזע וועט קאסטען 9000 דאלאר,

ניו־יארק, 7 (ספ. טעל.) די פאסאזשי־רען פון „גראף צעפעלין" האבען בעקומען א בע־פעהל אויף נעכטען 9 אווענד (לויט אייראפאי־שער צייט) איינצושטייגען אין דער לופט־שיף.

היינט וועט נאך דער „גראף צעפעלין" אפ־פליהען פון אמעריקא און מען רעכענט, אז זונ־טאג פריה וועט ער אנקומען קיין פרידריכסהאפען.

דערווייל איז דאס וועטער אויפ׳ן ים גינסטיג

מין. בענעש איז געראטעוועט געווארען
דורך א יוגענדליכען סקויט

פראג, 7 (ספ.טעל.) דער אויסערן־מיניס־טער פון דער טשעכאסלאוואקישער רעפובליק בע־נעש, האט באדענדיג זיך אין דער אזערע שלו־מעד פלוצלינג אנגעהויבען צו פערלירען די כחות און נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער איז א גו־טער שווימער — זיך גענומען טרינקען. דאס האט דערזעהן א יונגער סקויט און אהינגעאיילט צום זיך־טרינקענדען בענעש און איהם אבגעראטעוועט פון א זיכערען טויט. דער יונגער סקויט איז פארגע־שטעלט געווארען צו בעקומען א הויכע אויסצייכ־נונג.

„די פליגלען פון די סאוויעטען"
איז נעכטען אנגעקומען קיין ווארשא

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) קיין ווארשא איז היינט 3 א זייגער מיט 45 מינוט אנגעקומען דער סאוויעטישער עראפלאן וועלכער מאכט א רייזע ארום דער וועלט „די פליגלען פון די סא־וויעטען". דער עראפלאן איז ארויסגעפלויגען פון בערלין 12 א זייגער מיט 15 מינוט. דעם עראפלאן האט אפגעווארט אין נאמען פון דער פוילישער רעגירונג פולקאווניק פיליפאווסקי, די סאוויעטישע קאלאניע און פיל זשורנאליסטען. מארגען פליהט דער עראפלאן ווייטער קיין מאסקווא.

פערשארפט דעם שאפערען־שטרייה אין ווארשא

ווארשא, 7 (טעלעפאניש) דער שטרייק פון די שאפערען דויערט ווייטער. די דעלעגאציע פון די שטרייקענדע איז דורך דעם אינערן־מיניסטער נישט אויפגענומען געווארען און איז אפגעשיקט געווארען צום רעגירונגס־קאמיסאר, וועלכער האט ערקלערט, אז ס׳קען גארנישט געענדערט ווערען. אויף א מיטינג פון די שטרייקענדע איז בעשלא־סען געווארען זיך צו ווענדען צו די צווישען־שטעטישע אויטאבוסען, אז זיי זאלען אויך א־שטעלען דעם פערקעהר.

לאדזשער שטאט־טעאטער ציגעלגאס 63

גאסטראלן ווילנער טרופע אנפ. מ. מזאה — פון דער XIV יאר

לעצטע גאסטראלן

היינט, דאנערשטיק, 8.30 אין אוונט

„קדוש השם"

בילעטען צו בעקומען פון 10 פרי ביז 2 נאכמ. און פון 6 א זייגער אן ביי דער קאסע פון שטאטישן טעאטער.

א לאנג־יעהריגער געוועז. געריכטס־סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס

אין אלע שטעט פון פוילען.

א גוטער ספעציאליסט אין מיליטער־ענינים.

B. MANN, Piotrkowska № 10.

אכטונג, צייטונגס־פערקויפער!

מיר מאכען בעקאנט אלע צייטונגס פערקויפער, אז זונטאג, דעם 11 אויגוסט ד. י. פינקטליך 7 א זייגער אוועגד, קומט פאר

א פערזאמלונג

אין אייגענעם לאקאל וואסכאדניא 34. אויף דער טאג־ארדנונג: וועגע די אוועגד־אויסגאבען און פערשידענעס.

מיר בעטען אלע מיטגלידער צו קומען פינקטליך.

פרעזעס: לעדערמאן, סעקרעטאר: א. וויעלגאוואלסקי.

שוין

דעם 10־טען שערפיען די ציהונג פון דער 4־טער קלאס

דעם 12־טען שערפיען די ציהונג פון דער 4־טער כלאס

לאסען צו דער 4 קלאס 19 מלוכה־לאטעריע

זענען שוין ביי אונז צום אויסטויש, ווי אויך צום נייעם איינקויף.

די ציהונג דויערט ביז׳ן 0־טען פאזשדזשערניק ד. י. איינשליסליך.

די אלגעמיינע צאהל געווינסען — העכער 28,000,000 זל.

הויפט־געווינס 750,000 זלאטעס

דער פרייז פון א לאס ביים אויסק.

1/4 — 10 זל. ▬ 1/2 — 20 זל. ▬ 3/4 — 30 זל. ▬ 4/4 — 40 זל.

מיר מאכען אויפמערקזאם, דאס געווינענדיג דעם קרן אין דער 4 קל. בעקומט מען א לאס צו דער 5־טער קלאס בחנם

דערום איז די פוילישע קלאסישע מלוכה־לאטעריע די בעקוועמסטע. מיר האבען שוין אויסגעצאהלט מיליאנען, מיליאנען זלאטעס.

צום נייעם פערקויף איז געבליבען ביי אונז א גאנץ קליינע צאהל לאסען.

געדענקט אונזערע מוליר׳דיגע ליכטענשטיין׳ס אדרעסען:

Kantor wymiany i loterji E. LICHTENSTEIN

Warszawa, Centrala kolektury Marszałkowska 146

Łódź, PIOTRKOWSKA 72 (Gmach Grand Hotelu)

Konto P. K. O. 64.209. Firma istn. od 1835 r.

נאצ.-העברעאישע אדער רעליגיעזע שול

דעבאטע וועגען שול- און קולטור-וועזען אויפ׳ן 16. ציון. קאנגרעס

ציריך, 7. (יט״א טעלעגראפיש) אויף דער לעצטיגער פלענאר-זיצונג, וועלכע האט זיך פערצויגען ביז שפעט בײנאכט, איז בעהאנדעלט געווארען

די קולטור-פראגע.

רעפ. גרינבוים איז ארויסגעטרעטען מיט א גרויסער רעדע וועגען דער העברעאישער קולטור-ארבייט אין גלות. ער האט בעגריסט די אנוועזענדע העברעאישע דיכטער שאול טשערני כאווסקי, זלמן שניאור און יעקב כהן. רעפ. גרינבוים ווייזט אן, אז אין די צייטען פון קריזיס האבען זיך די ציוניסטען אין די גלות-לענדער בעמיהט צו פערשטארקען די קולטור-ארבייט. ער גיט אן איבערבליק איבער די דערגרייכונגען פון די העברעאישע קולטור-אינסטיטוציעס און איבער דער פאליטיק פון די רעגירונגען אין די גלות-לענדער. די רעגירונגען ווענדען געגען שאפען א נאציאנאל שול-וועזען. דאס שול-וועזען דארף זיך אבער שטיצען אויף דריי עלעמענטען: העברעאישע שפראך, ארץ-ישראל און חלוצות. עס דארף געשאפען ווערען א ספעציעלער רעפארטאמענט ביי דער עקזעקוטיווע פאר דעם שול-וועזען, פאר דער תרבות-ארבייט.

רעפ. גרינבוים האלט פאר א פערנאכלעסיגונג מצד דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואס דער „רזשאינט" האט אויפגעהערט צו שטיצען די תרבות-שולען, בעת ער אונטערשטיצט ווייטער די שולען פון דער צ. י. ש. א.

אין דער דעבאטע טרעט ה׳ וואלפסבערג (מזרחי) ארויס געגען די שולען פון תרבות-טיפ. די שול דארף זיין געשטעלט אויף תורה און עבודה.

זשאבאטינסקי האלט א שארפע רעדע געגען די צילען פון דער קולטור-טעטיגקייט. ער בעגריסט די אויפטואונגען אין גלות אויף דעם געביט, און

אפעלירט צו די יודישע מוטערס

זיי זאלען פלעגען די העברעאישע שפראך. ער איז געגען א שול מיט א דאפעלטער שפראך און נאר פאר א העברעאישער, ווייל, זאגט ער, סיי ווי ווערט די גלות-אטמאספערע ביי אונז צוריבען דריי פירטעל פון דער יוגענד.

עס טרעט דאן ארויס

אן אנאנימער דעלעגאט

פון סאוויעט-רוסלאנד, ער דערצעהלט, אז די יודען זענען דארט רואינירט, דער ציוניזם און די העברעאישע שפראך ווערען מורא׳דיג פערפאלגט, ציוניסטען ווערען פערשיקט קיין סיביר. ער פאדערט דער קאנגרעס זאל אננעהמען דעם שארפסטען פראטעסט געגען דער טאקטיק פון דער ראטען-רעגירונג, אזא פראטעסט, זאגט ער, וועט קיין שאדען נישט ברענגען, ווייל ערגער קאן שוין נישט זיין.

ה׳ אוסישקין דאנקט דעם רעדנער און דריקט אויס די האפנונג, אז דער אמת וועט זיגען.

עס רעדען נאך די ה״ה זלאטאפאלסקי און מ. נארהאי. אלע רעדעס זענען געהאלטען געווארען אין העברעאיש. ביים שלוס קומט פאר אן אינצידענט: דער סעקרעטאר וויל עפעס מיטטיילען אויף דייטש, אבער אוסישקין לאזט נישט, כדי נישט צו שטערען די העברעאישע שטימונג פון דער זיצונג.

ציריך, 17 (יט״א טעלעגראפיש) אויף דער היינטיגער פארמיטאג זיצונג האט זיך אנגעהויבן א

אפשטימונג פון די רעזאלוציעס.

אויף געזונדהייטס-וועזען איז אסיגנירט געווארען 162 טויזענד פונט, דערפון בעקומט „הדסה" 115 טויזענד פונט, דאס איבריגע די קראנקען קאסעס.

עס ווערט ביים אפשטימען אריינגעטראגען א פראטעסט געגען דעם, וואס די רעזאלוציעס זענען געשריבען בלויז אין ענגליש און דייטש און נישט אין העברעאיש.

ארח. גראנעמאן מעלדעט דעם אורטייל פון קאנגרעס-געריכט אינ׳ם ענין

זשאבאטינסקי געגען ראמאנא

(ראמאנא האט ארויסגעלאזט א בראשור, אין וועלכער ער בעשולדיגט די רעוויזיאניסטען, אז זיי ווילען ארויסטרייבען די אראבער פון א״י). דאס געריכט האט בעשלאסען, אז די בראשור מוז צוריקגעצויגען ווערען.

בעת דער הפסקה, וואס איז דאן ערקלערט געווארען זענען פארגעקומען בעראטונגען פון דער עקזעקוטיווע, לאנדסמאנשאפטען און פראקציעס.

נאך דער הפסקה איז דער קאנגרעס צוגעטרעטען צו דער אפשטימונג וועגען דער אגענץ. די זיצונג האט מען אבער געמוזט איבעררייסען, ווייל די לינקע, אויך מזרחי האבען פערלאנגט, אז פריהער זאל ערלעדיגט ווערען די פראגע וועגען דער עקזעקוטיווע. די זיצונג איז

איבערגעריסען געווארען

ביז פארנאכט.

דער פערמאנענץ-אויסשוס וועט וואהרשיינליך היינט פערענדיגען די צונויפשטעלונג פון עקזעקוטיווע.

אינצידענט

ציריך, 7. (יט״א טעלעגראפיש).

אין דער אגענץ-קאמיסיע איז געקומען צו א קאנפליקט צווישען געארג האלפערן (מזרחי) און דעם לינקען פליגעל. האלפערן האט געפאדערט אנצונעהמען א רעזאלוציע מיט אן אפעל צו דער אגענץ, זי זאל לעגען אויפמערקזאמקייט אויף דער רעליגיעזער זייט פון דער ערציהונגס-וועזען.

געגען דעם טרעט ארויס ה׳ מאיר גראסמאן, וועלכער האלט, אז די קאמיסיע איז דערצו נישט קאמפעטענט. די לינקע פאדערען א דיסקוסיע איבער דער פראגע. קיין דיסקוסיע ווערט נישט צוגעלאזט, דאן פערלאזען די לינקע (רעוויזיאניסטען, התאחדות און ראדיקאלען) די זיצונג, וועלכע קומט פאר ווייטער אהן זיי.

קרן קימת און קרן היסוד

ציריך, 7. (יט״א טעלעגראפיש).

ס׳איז פארגעקומען א פערשטענדיגונג מכוח דער ארבייט פון קרן-קימת און קרן-היסוד, אויף פאלגענדען יסוד. אויף וויפיל דער קרן-קימת וועט נישט בעקומען פון דער עקזעקוטיווע די געהעריגע פינאנציעלע מיטלען, האט ער דאס רעכט צו אונטערנעהמען אייגענע זאמעל-אקציעס, אבער מיט׳ן בעדינג, אז די אקציעס זאלען נישט שטערען דעם קרן-היסוד.

קאנפערענץ פון העברעאישע שריפטשטעלער אין ציריך

ציריך, (י.ט.א.) אינטערן פארזיץ פון ה׳ מ. קליינמאן, רעדאקטאר פון „העולם", איז דא געעפענט געווארען א קאנפערענץ פון העברעאישע שריפטשטעלער, וועלכע ווײלען איצט אין ציריך. צו די בעראטונגען הערען זיך צו פיל געסט.

די קאנפערענץ האט צוו. אנד. געוועהלט א קאמיטעט, וואס איז בעאויפטראגט געווארען צונויפצורופען אן אלוועלטליכע קאנפערענץ פון די יודישע פען-קלובען. אין דעם קאמיטעט זענען געוועהלט געווארען: שאול טשערניכאווסקי, מ. קליינמאן, הלל זלאטאפאלסקי, דר. יעקב כהן, יוסף העפטמאן, בן ציון כץ, משה כהן-ליטא און ל. גאלדבערג.

דער פראיעקט פון דער ארגענטינער פעלקער-בונד-ליגע

אויפן ציוניסטישען קאנגרעס

ציריך, 3 (י.ט.א.) די פאליטישע קאמיסיע ביים קאנגרעס האט בעשלאסען צו בעטראכטען דעם מעמאריאל, וואס איז זיינער צייט פארגעשלאגען געווארען דעם אינטערנאציאנאלען פעלקער-ליגעס פערבאנד אין מאדריד דורך דער ארגענטינער פעלקערבונד-ליגע וועגען דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל. דעם רעפעראט אין דער פראגע האט מען איבערגעגעבען ה׳ לעא מאצקין.

ווי בעקאנט, רוקט ארויס דער דערמאנטער פראיעקט, וועלכער דארף איבערגעגעבען ווערען דורך דעם אינטערנאציאנאלען פערבאנד פון פעלקער-בונד-ליגעס דעם פעלקער-בונד און די בעזונדערע רעגירונגען, א קאנקרעטען פלאן פון שאפען די נויטווענדיגע פינאנציעלע מיטלען פאר דער פערשנעלערונג פון דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל. עס האנדעלט זיך נעמליך וועגען בעקומען ביי ענגלאנד א הלוואה אין דער הויך פון 200 מיליאן פונט, וואס זאל טראגען דעם כאראקטער פון א מלוכה׳שער ארץ-ישראל-הלואה. די הלוואה דארף אמארטיזירט ווערען דורכ׳ן איינ-נעהמען א שטענדיגען שטייער הן פון די ארץ-ישראל-איינוואוינער, ווי אויך פון די יודען, וואס וואוינען כחוץ די גרעניצען פון ארץ-ישראל.

קאנפערענץ פון רעוויזיאניסטען

וועגען פערוואנדלען ארץ-ישראל אין א 7-טער דאמיניע פון דער בריטישער אימפעריע

ציריך (י.ט.א.) בעת די בעראטונגען פון דער אלוועלטליכער רעוויזיאניסטען-קאנפערענץ אין ציריך צווישען אנדערן בעטראכט געווארען די פראגע וועגען דער בעציהונג פון די רעוויזיאניסטישע ארגאניזאציעס צו דעם פראיעקט וועגען פערוואנדלען ארץ-ישראל אין א 7-טער ענגלישער דאמיניע, וואס ווערט ווי בעקאנט, פראפאגירט דורך דעם קאלאנעל וועדזשוואוד. א רייהע רעדנער זענען ארויסגעטרעטען מיט א שארפער קריטיק געגען דער ליגע פאר דער 7-טער דאמיניע, וואס איז געשאפען געווארען אין לאנדאן.

אן אויפנאהמע פון דער בני-ברית-לאזשע

אין ציריך לכבוד די ציוניסטישע דעלעגאטען

ציריך (י.ט.א.) די היגע בני-ברית-לאזשע האט איינגעארדנעט אן אויפנאהמע לכבוד די דעלעגאטען אויפ׳ן 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס, וואס געהערען צו די בני-ברית-ארגאניזאציעס אין פערשידענע לענדער. אין דער אויפנאהמע האבען זיך בעטייליגט דעלעגאטען פון אמעריקא, קאנאדע, פוילען, דייטשלאנד און טשעכאסלאוואקיען. א רייהע רעדנער האבען אנגעוויזען אויף דעם ענגען צוזאמענהאנג, וואס פערבינדעט די אידעאלאגיע פון בני-ברית מיט דער אויפלעבונג פון יודישען פאלק אין ארץ-ישראל. אין דער אויפנאהמע האבען זיך צוו. אנד. בעטייליגט ד״ר קלעע, הרב ליטמאן און חיים סאקאלאוו.

(ווייטער ועה 8-טע זייט).

קאמפאניע געגען ציוניזם און ארץ-ישראל אין רוסלאנד

אין צוזאמענהאנג מיט׳ן 16-טען ציוניסטישען קאנגרעס

מאסקווע, (יט״א) די אנפאלען געגען ציוניזם און ארץ-ישראל זענען שוין לאנג נישט געווען אזוי שטארק א׳ין ראטען-רוסלאנד, ווי היינטיגע וואך, ווען אין ציריך קומט פאר דער אלוועלטליכער ציוניסטישער קאנגרעס.

א גרופע פון א פאר צענדליג יודישע פויערים אין ווייס-רוסלאנד האבען זיך איצט געווענדעט מיט אן אויפרוף צו די יודישע פויערים פון ארץ-ישראל ערקלערענדיג זיי, אז זיי ווערען אויסגענוצט פון די ציוניסטען, וואס זענען אגענטען פון ענגלישען אימפעריאליזם, פאר א ווערקצייג אויף אונטערצודריקען די אראבישע פויערים".

אנווייזענדיג, אז אויף די פלייצעס פון די יודישע פויערים אין ארץ-ישראל פיהרט דער בריטישער לייב רוקט זיין בלוטיגע קאלאניאל-פאליטיק אויף צו פערקנעכטיגען די אראבער ווערען די יודישע קאלאניסטען אין ארץ-ישראל גערופען זיך פער איינינען מיט די אראבער און קעמפען געגען „דעם ענגלישען אימפעריאליזם און געגען זיינע ציוניסטישע משרתים".

אין דעם אויפרוף ווערט ווייטער געזאגט, אז די ציוניסטען פיהרען א פערביסענע העצע געגען ראטען-רוסלאנד, טרייבען רכילות געגען דער קאמוניסטישער מאכט און העלפען ענגלאנד צוגרייטען א נייע וועלט-מלחמה, וואס וועט ברענגען א חורבן אויף דער וועלט".

א פערביסענער ארטיקעל געגען דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל און געגען דער ציוניסטישער בעוועגונג איז אויך ערשינען אין „עמעס". די צייטונג פיהרט א פערגלייך צווישען דער יודישער קאלאניזאציע אין רוסלאנד און דער יודישער קאלאניזאציע אין ארץ-ישראל. און דערצעהלט אז „אין דער צייט ווען אין ארץ-ישראל ווערט די יודישע קאלאניזאציע אויפגעשטעלט ווי א געגענזאץ צו דער אראבישער בעפעלקערונג", אין דער זעלבער צייט ווערט די יודישע קאלאניזאציע אין ראטען-פערבאנד אויפגעבויט אלס א בריק צווישען דעם אינטערנאציאנאליזם פאר דעם פרידליכען צוזאמענלעבען. פון אלע פעלקער.

א נייע, וויכטיגע, נוצליכע, אינטערעסאנטע און בעלעהרענדע אפטיילונג

פיהרען מיר איין פון מארגען אן אין „נייעם פאלקסבלאט" די אפטיילונג וועט הייסען

„לאמיר זיין געזונד!"

אין וועט ברענגען ענטפערן, עצות, און אנווייזונגען אויף פערשידענע פראגען פון געזונד, מעדיצין און היגיענע

אונטער דער רעדאקציע פון ד״ר ע. אוריסאן און ד״ר לעאן פוקס

יעדער לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט" וועט קאנען שריפטליך זיך ווענדען מיט אנפראגען, וואס זענען נוגע געזונדהייט, מעדיצין און היגיענע און ער וועט בעקומען אין צייטונג א תשובה, געשריבען פון א דאקטאר, א ספעציאליסט.

די נעמען פון די אנפרעגער וועלען נישט פערעפענטליכט ווערען.

אנפראגען ווערען שוין אנגענומען.

די אנפראגען בעטען מיר צו שרייבען דייטליך און ריין, דורכאויס מיט טינט, אין פארמאכטע קאנווערטען.

צו יעדער אנפראגע מוז צוגעלעגט ווערען א געהעריגער קופאן, וואס וועט טעגליך געדרוקט ווערען אין „נייעם פאלקסבלאט"

די אנפראגען דארפען זיין אדרעסירט:

רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט"

אפטיילונג „לאמיר זיין געזונד"

און ווערען צו יעדער צייט אנגענומען אין אדמיניסטראציע פיעטריקאווער 21.

„לאמיר זייז געזונד"!

אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

פאר געזונדהייטס פראגען, היגיענע און מעדיצין

ענטפערען ווערען געגעבען נאר אויף שריפטליכע אנפראגען.

דאנערשטאג, דעם 8-טען אויגוסט 1929.

פון האַנדעלס=געריכט

(2) די האַנדעלס-אָפּטיילונג ביים קרייז-געריכט האָט אויף דער ריכטער־איגנער ביצונג ערקלערט אַ ריִה פירמען פאַר באַנקראָט.

די אינטערנאַציאָנאַלע טראַנספּאָרט געזעל־שאַפט „קאָנטינענטאַל" האָט פאַרלאַנגט צו ערקלע־רען די פירמע יוסף הויזשפּינעל (פּשעשינער 2) פאַר באַנקראָט. די פירמע האָט פון דער טראַנס־פּאָרט געזעלשאַפט דערהאַלטען אַ טראַנספּאָרט פּאָ־מעראַנצען און ציטרינען און געזאָלט באַלד רעגו־לירען די רעכענונג. אַנשטאָט דעם האָט ער אויסגע־שטעלט וועקסלען אויף 4 טויז. זל. וועלכע עס האָט אונטערגעשריבען זיין פרוי און ער, הויזשפּינעל האָט זיי זשירירט. די וועקסלען זענען נישט געצאָהלט געוואָרען הגם די סחורה איז שוין פערקויפט. דאָס געריכט האָט דעם טערמין פון באַנקראָט פעסטגע־שטעלט אויף דעם 24. יולי. אַלס געריכטס־קאָמיסאַר איז ערקלערט געוואָרען ריכטער ערוו. באַביאַצקי. דאָס געריכט האָט אויך בעשלאָסען צו אַרעסטירען דעם בעל־חוב.

*

יעקב משה יורבערג (זאָקען פאַבריק פּולנאָצנאַ 25) האָט נישט אויסגעקויפט אויף 2200 זל. וועקס־לען, וועלכע ער האָט אויסגעשטעלט אויף דער אָרדרע פון יודע וואָלף (פּולנאָצנאַ 7), דאָס גע־ריכט האָט יורבערג'ן ערקלערט פאַר באַנקראָט, בעשטימענדיג דעם טערמין פונ'ם 30. מאַי. אַלס געריכטס קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען האַנ־דעלס־ריכטער הערמאַן זשמיגראָד און אַלס קוראַ־טאָר פון דער באַנקראָט מאַסע אַדוו. מענאַסע.

*

חיים קליין סענדראָמיטש האָט נישט אויס־געקויפט זיינע וועקסלען וועלכע ער האָט אויסגע־שטעלט פאַר לערער עטליכע סוחרים אויף דער אַלגעמיינער סומע 9.344 זל.

ווי די קרעדיטאָרען בעהויפּטען האָט סענדער־ראָוויטש אויסגעשטעלט וועקסלען אויף 20 טויזענד זל. און די סחורה אַרויסגעפיהרט. אַליין קלויבט ער זיך אַוועקצופאָהרען קיין אַמעריקא צו זיינע זוהן דאָס געריכט האָט סענדראָמיטשען ערקלערט פאַר באַנקראָט פונ'ם 12. יולי, און איהם צו אַרעסטירען אַלס געריכטס־קאָמיסאַר איז בעשטימט געוואָרען האַנדעלס ריכטער קלעמענס פּאָנאַנסקי און אַלס קוראַטאָר פון דער באַנקראָט מאַסע — אַפּליקאַנט — י. גאָלדבערג.

*

יוסף לייזער גרינשטיין האָט דער פירמע אָסקאַר וויים פאַר רייסען שמאַטעס בעצאָהלט מיט אַקצעפּטען אויף 15 טויזענד זל. ווען די וועקסלען זענען פעליג געוואָרען, האָט ער זיי נישט אויסגעקויפט. וויים האָט זיך געווענדעט צום געריכט און פעסטגעשטעלט אַז גרינשטיין בעהאַלט זיך אויס און רודי פּאַביאַניץ און האָט זיך אינגאַנצען אויסגעמאָלדען פון לאָדז און קלויבט זיך אַרויסצופאָהרען קיין אַרגענטינא צו זיינע קרובים.

דאָס געריכט האָט ערקלערט גרינשטיינען פאַר באַנקראָט פונ'ם 22. יאַנואַר ה. י. און איהם צו אַרעסטירען אַלס געריכטס אויפזעהער איז בעשטימט געוואָרען דער האַנדעלס־ריכטער ברונאָ בירערמאַן, אַלס קוראַטאָר פון דער באַנקראָטמאַסע — אַדוו. ש. לאַנדאַו.

סעזאָן-אַרבייטער ווילען פערזיכערט ווערען אין אַרבייטסלאָזען פאָנד

(—) לויט דער לעצטער פעראָרדנונג פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד זענען די סעזאָן-אַרבייטער אַ חוץ די בוי-אַרבייטער פעררעכענט געוואָרען צו די לאַנדווירטשאַפטליכע אַרבייטער און וועלען דעריבער נישט בעקומען קיין אונטערשטיצונגען אינ'ם „טויטען" סעזאָן.

די אַרבייטער אויף די שטעטישע פּלאַנטאַ־ציעס זענען דעריבער נישט פערזיכערט געוואָרען אין אַרבייטסלאָזען-פאָנד. נעכטען איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די סעזאָן-אַרבייטער און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושיקען אַ מעמאָריאַל צום אַרבייטס מיניסטעריום, אַז ס'זאָל אָפּגעשאַפט ווערען די לעצטע פעראָרדנונג.

פראָצעס וועגען נאָכמאַכען שייבלערס מוסטערן

(2) ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז די פירמע „שייבלער און גראָהמאַן" אַרויסגעטראָ־טען מיט אַ תביעה געגען דער פירמע „גאַמפּע און אַלברעכט" פאַרוואָס זי האָט נאָכגעמאַכט אויף די קונסט-זיידע-אויסאַרבייטונגען די מוסטערן פון „שייבלער און גראָהמאַן" אויף וועלכע זי האָט אַרויסגענומען אַ „פּאַטענט".

נעכטען איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען אין היגען האַנדעלס-געריכט. דאָס געריכט איז אָפּגע־לעגט געוואָרען ביז ס'וועלען אַרויסגערופען ווע־רען עדות.

פון די שעוּרי-ערב צענטראַלע

די טעג איז פאָרגעקומען די קאָנסטיטואירענ־דע זיצונג פון דער עקזעקוטיווע ביים צענטראַל ראַט פון די שעוּרי-ערב. די עקזעקוטיווע האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פאָר־זיצער — ה' פּרץ אַלטמאַן; וויצע פאָרזיצער — ה' מלך וויעזשבאַ און א. ציעבאַצקי; סעקרעטאַר ה' זעליג גאָלדלעוויט; קאַסירער — זיסקינד שפּיגעל, עהרען-פאָרזיצער ה' ב. זאַנדבערג.

די עקזעקוטיווע האָט אויך בעשלאָסען איינ־צואָרדנען זונטאָג אַ פייערליכע ערעפנונג פון די שעוּרי-ערב צענטראַלע.

לאַקאָמאָטיוו צושמעטערט אַ פוהר
און שווער פערוואונדעט אַ פרוי

(—) דאָס פאָרמאָלק יושטשאַק זענען געפאָהרען אויף אַ פוהר אין דער ריכטונג קיין לאָדז. ביי פּיוואָניץ איז דער שלאַגבוים נישט געווען פער־שטעלט, זענען זיי זיך רוהיג געפאָהרען, נישט בע־מערקענדיג, אַז פון דער זייט איז אָנגעלאָפען אַ צוג. די פוהר איז צושמעטערט געוואָרען. יוש־טשאַק האָט בעקומען אַ קלאַפּ פון לאָקאָמאָטיוו און בעקומען אַ מוח-ערשיטערונג. די פרוי איז אַ שווער-צעשעדיגטע אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די פּאָל ציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

פון מיליטער-געריכט

א אויסוואורף

(2) נעכטען האָט דאָס מיליטערישע געריכט אונטערן פאָרזיץ פון מאַיאָר קאַריצקי בעטראַכט אַ סענסאַציאָנעלען פּראָצעס פון 30 יאָהריגען אַלעקסאַנדער פּאַבישעוויטש, אַ סערזשאַנט פון 37 פּולק אין קוטנאָ.

זייט דריי יאָהר איז פּאַבישעווימש געווען אַ קאַפּעלמייסטער אין דאָרטיגער מיליטערישען אָר־קעסטער. אויסנוצענדיג זיין שטעלונג, האָט ער טעראָריזירט די מיטגלידער פון אָרקעסטער, פון 13 ביז 21 יאָהר, צווינגענדיג זיי צו פעדעראַסטיע.

צופעליג האָט אַ דאָקטאָר ביי איינעם פון די אָרקעסטער-מיטגלידער בעמערקט סמנים אויפ'ן קערפּער און ווען ער האָט אָנגעהויבען נענ'ן צו פאָרשען, האָט יענער איהם דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע. דער דאָקטאָר האָט דעם ענין איבער־געגעבען דער פּראָקוראַטור, וועלכער האָט געגען דעם סערזשאַנט ערפיהרט אַ פּראָצעס.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף אַ יאָהר מיט 8 חדשים טורמע און צ דעגראַדירען איהם.

אַנ'אייניקעל פון אַלאַדזער גרויס אינדוסטריעלער אַנ'אַפּעריסט

(—) נעכטען איז אין וואַרשא אַרעסטירט גע־וואָרען לודוויק גייער, אַנ'אייניקעל פון לאָדזער גרויס־אינדוסטריעלער, גייער האָט אויסגענאַרט דעם לאָדזער יודישען סוחר פעלץ, ציגעלנאַס 57 צוואַנ־ציג וואַגאָנעם קוילען פאַר 14 טויזענד זלאָטעס און איהם געגעבען אַ טשעק וועלכער האָט אָבער נישט געהאַט קיין דעקונג.

דער אַרעסטירטער גייער איז בעקאַנט אַלס הולטאַי און האָט שוין אויפץ געווען גישט איין אַפּעריסטיש שטיקעל.

א שטרייק

(2) אין יעלינאָוויטשעס פאַבריק אין פאַביאַ־ניק איז ענטשטאַנען אַ סכסוך מיט די אַרבייטער וועגען די לוינען. אַזוי ווי די פירמע איז נישט מסכים געווען צוריקצושטעלען די לוינען האָבען 100 אַרבייטער פערשטרייקט.

די אַדמיניסטראַציע האָט דאַן אַרויסגעהאַנ־גען אַ בעקאַנטמאַכונג, אַז די אַרבייטער ווערען בעקינדיגט און ס'ווערען אָנגענומען נייע אַרביי־טער.

די שטרייקענדע אַרבייטער האָבען זיך גע־ווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועגען אַנ'־אינטערווענץ.

פון „דת ועבודה"

דינסטאָג איז פאָרגעקומען אַ מיטגלידער-פער־זאַמלונג, אויף וועלכער ס'האָט רעפערירט דער פאָרזיצענדער פון דער עקזעקוטיווע פון דער רע־ליגיעז סאָציאַליסטישער פּאַרטיי „דת ועבודה" פון פּוילען סטור. פנחס וואַסערמאַן, אין זיין רעפע־ראַט האָט דער רעדנער פעסטגעשטעלט אַז די ציוניסט. רעליגיעז סאָציאַליסטישע בעוועגונג וואַקסט נישט נאָר אין פּוילען נאָר אויך אין אויסלאַנד. נאָכ'ן רעפערירען דורכ'ן ח' ברוך נאָמ־בערג די נאָהענסטע אויפגאַבען פון דער לאָד־זער אָרגאַניזאַציע איז די פערזאַמלונג געשלאָסען געוואָרען.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.
אויפ'ן פערלאַנג פון פובליקום זענען די פאָרשטעלונגען פון בעליבטען אַרטיסט
מ. לאַמפּע פ. מענדעלעוויטש
— פערלענגערט געוואָרען —
שבת, דעם 10 אויגוסט, 9 אַ זייגער אין אָוועגד פּרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.
פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז! נייע גרויסע אויפפיהרונג!
די גנבים
אין 3 אַקטען פון מ. בימקאַ.
הויפּטראָל „שלמה"—מ. לאַמפּע.
שבת 4 נאָכמיטאָג פון 50 גר. ביז 2 זל.
די אין לאָדז בעליבטע פּיעסע
תלמיד חכם
אין 5 אַקטען פון ראַקאָוו.
הויפּטראָל „תלמיד חכם" — מ. לאַמפּע.
מאָנטאָג, דעם 12-טען 9 אָוו. פון 50 גר. ביז 2 זל. צום לעצטען מאָל
טוביה דער מילכיגער
אין 4 אַקטען פון שלום עליכם.
הויפּטראָל „טוביה" — מ. לאַמפּע
זונטאָג, דעם 11-טען 9 אָוו. פון 50 גר. ביז 2 זל. די שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע
די יודישע גליקען
אין 3 אַקטען פון מאַריאַסין.
הויפּטראָל „יאָשע בעל עגלה"—מ. לאַמפּע.
דינסטאָג, דעם 13-טען 9 אָוו. פּאָפּולערע פּרייזען צום 2 מאָל די גרויסע אויפפיהרונג
די גנבים
אין 3 אַקטען פון בימקאַ.
הויפּטראָל „שלמה" — מ. לאַמפּע.
ס'נעמט אָנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.

נעכטיגע רינג-קאַמפּעז אין צירק

דער נעכטיגער טאָג איז געווען אין צירק דער שפּאַנענדסטער פון איצטיגען סעזאָן.

דער זאַל איז געווען איבערפולט. אַלע איינ־גענג בעזעצט אַזוי, אַז די אָרדנונג האָט געמוזט האַלטען די פּאָליציי. אַזאַ געוואַלדיגען אינטערעס האָט אַרויסגערופען דער ענטשיידונגס-קאַמף פון יודישען גבור זעליג פּאַשאָף געגען דער שוואַר־צער מאַסקע.

די רינג-קאַמפען הויבען זיך אָן צווישען פּע־נאָמענאַלען פינעצקי געגען ליטווישען ריז מיכאַ־עליס. דער קאַמף ווערט געפיהרט מיט דער אי־בערגעוויכט פון פינעצקין. מיכאַעליס האָט זיך שטאַרק נישט געוואָלט אַריינגעכאַפּט ווערען דורכ'ן געגנער אין אַ נעלסאָן. ענדליך געלינגט פינעצ־קי'ן אין דער 17-טער מינוט צו פערלעגען זיין געגנער אַ דאָפּעלטען נעלסאָן און מיכאַעליס קאַפּי־טולירט. דער סענסאַציאָנעלער ענטשיידונגס-קאַמף פּאַשאָף מיט דער שוואַרצער מאַסקע האָט נישט געהאַט די ערוואַרטעטע עמאָציע. אין אָנהויב פּרובט די שוואַרצע מאַסקע אַנצוואַרפען פּאַשאָפ'ן אַ שאַרפען טעמפּאָ. פּאַשאָף בעוויזט אָבצושלאָגען דעם געגנערס אָנגריפען. ביי דער לעצטער פּויזע פּרובט שוין די מאַסקע זיך צו בענוצען מיט נישט דערלויבטע מיטלען, דאָס דענערווירט שטאַרק פּאַשאָפ'ן.

פּאַשאָף ווענדעט אָן זיין איבערמענשליכע קראַפט, און לויפט אַ דענערווירטער אַראָפּ פון דער אַרענע. ס'ווערט אַ געוואַלדיגער סקאַנדאַל מיט אַ פייפעריי געווענדעט געגען פּאַשאָפ'ן. דער ריכטער פאָדערט אויף פּאַשאָפ'ן צום ווייטערדיגען קאַמף. נאָך 3 אויפפאָדערונגען און פּאַשאָף שטעלט זיך נישט צום קאַמף ווערט דער נצחון אָנערקענט פאַר דער שוואַרצער מאַסקע. דער נצחון ווערט אויפגענומען מיט געשרייען און טומעל.

דער לעצטער קאַמף איז פאָרגעקומען צווי־שען וויליגען און גאַרקאָוויענקאַ. און בלייבט אָהן רעזולטאַט.

היינט טרעט אַרויס די שוואַרצע מאַסקע געגען גאַרקאָוויענקאַ. רעוואַנש קאַמף צווישען קאַרש'ן און מיכאַעליס'ן ביז'ן רעזולטאַט. דער „נעלסאָן-קעניג" פינעצקי געגען פּאַשאָפ'ן. און אַ דעצידירענדער קאַמף צווישען שטעקער'ן און דעם ברוטאַלען ווילינג.

* * *

היינט ווערען ווייטער אָנגענומען קופּאָנעס מיט ענטפערען אויף דעם קאָנקורס „ווער איז די שוואַרצע מאַסקע ?"

3
ווער איז די שוואַרצע מאַסקע ?
דער אַטלעט הייסט ______
______
נאָמען און אַדרעס פון טרעפער ______
______

ראַדיאָ=פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, 8 אויגוסט

12.05 וואַרשאַ: קאָנצערט פון גראַמאָפאָן-פּליטען. 16.30 וואַרשאַ: קאָנצערט פון גראַמאָפאָן-פּליטעס, קינדער-פּראָגראַם. 18.00 וואַרשאַ: פּאָ-פּולערער קאָנצערט. 19.25 ווילנאַ: ליטעראַרישע אוידיציע. 20.05 קראָקאַ: „וויספּיאַנסקי אַלס מאָלער", רעפעראַט פון ד"ר שידלאָווסקי. 20.30 וואַרשאַ: קאָנצערט פון „דאָלינאַ שווייצאַרסקאַ". 22.05 וואַרשאַ: קאָמוניקאַט פון פּ. אַ. ט. 22.45 וואַרשאַ: טאַנץ-מוזיק פון „אַזע".

1500 דאווענטרי: סימפאָנישער קאָנצערט. 20.00 קעניגסוויסטערהאוזען: „באַנדיטען" קאָמי-שע אָפּערע. 20,00 בערלין: פּרעמיערע פון דער פּיעסע „געזעלשאַפט דער מענשענרעכטע". 20,00 האַמבורג: „פּעטער פינק", פּרעליכע פּאַרסאַ. 20,20 וויען: קאָנצערט פון ווינער סימפאָנישען אָרקעס-טער. 20,30 מיילאַנד: אָפּערע „פּאַיאַצע".

„פאָלקס=געזונד"

ערשינען „פאָלקס-געזונד" נר.: 15 (7-טער יאָהרגאַנג) אַרויסגעגעבען „טאָז"-„אָזע", רעד. ד"ר צ. שאַבאַד.

מיט פאָלגענדען אינהאַלט: 1) ערשטע הילף אין אומגליקס-פאַלען: שיינבאַרער טויט, בליץ-שלאַג, הילף דערטרונקענע, היימיש-אַפּטייקעל; 2) דעזינטעריע — ד"ר צ. שאַבאַד; 3) ווי אַזוי קאָנען זיך ערהוילען נעוורהאָסטעניקער — ד"ר ש. קעלער-קאָן; 4) וואָס טוט מען געגען שוויצען? — ד"ר ל. ערליך; 5) וואוהין פאָהרט מען? — ה. לעווין; 6) פון וואַנען נעהמט זיך אַרויס? — ד"ר ז. גאָרדין; 7) בריף-קאַסטען (מיט אַ ריִה וויכ-טיגע עצות) א"א. יעדער לייענער בעקומט אַ אומזיסטע פּרעמיע. פּרייז אַ חודש — 50 גראָשען.

Dr. med.
M. Rubinlicht
אינערליכע און קינדער=קראַנקהייטען.
ווסכאָדניאַ 23, טעל. 68-00
נעהמט אָן פון 2–12 מיטאָג און פון 7–$8\frac{1}{2}$ אָוו.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגיש לאַבאָראַטאָריע
מאַגיסטער ב. שאַ?
פּעטריקאַווער 17, ...
... – 4 זל.

„הערצעלע מיוחס” אין בעלז
א סענסאציאָנעלע ליבע-פּאַסירונג

אין בעלז איז איצט פאָרגעקומען אַ מעשה, וועלכע וואָלט גיכער געפּאַסט פאַר אַ טעמע צו אַ טעאַטער-שטיק, איידער אין דער ווירקליכקייט און דאָך איז עס פּאַקטיש אַזוי געשעהען.

דער 22-יאָהריגער זוהן פייוועל פון דעם בעקאַנטען בעלזער חסיד משה יעקב אוהנאָווער, וועלכער איז איינער פון די ערשטע מקורבים פון בעלזער רב, איז מיט 3 יאָהר צוריק אַראָבגעקומען פון אוהנאָוו קיין בעלז און איז איינגעטרעטען אין דער חברה יושבים. נאָך פאַר דער מלחמה האָט משה יעקב געוואוינט אין בעלז, אָבער זייט דעם קריג וואוינט ער אין אוהנאָוו. דער זוהן פייוועל האָט פערנומען אַ באַנק צווישען די איבריגע יושבים און איז געזעסען יומם ולילה און געלערנט תורה.

ער איז אַראָבגעקומען קיין בעלז שוין אַלס בעקאַנטער עלוי און בקי אין גמרא און תוספות, ווי אויך פּוסקים. ער האָט געלערנט אין אַ רייה ישיבות פון גרויסע רבנים און דאָרט בעקומען הירמנות אויף רב. אין דעם בעלזער בית המדרש האָט מען זיך צו איהם בעצויגען מיט גרויס דרך ארץ און מיט קנאה האָט מען געקוקט אויף דעם טאַטען, וואָס האָט זוכה געווען צו האָבען אַזאַ זוהן אַזאַ גרויסען תלמיד חכם.

פּלוצים איז אָבער איינגעטרעטען אַ שנוי אין דעם בחור'ס לעבען, וועלכע האָט צעשטערט דעם טאַטענס פרייד, האָט אָבער איהם אַליין געגעבען אַ נייעם לעבענס אינהאַלט און איהם געפיהרט אויף נייע לעבענס-דרכים.

אין שכנות פון בעלזער בית המדרש וואוינט אַ געוויסער משה פ. אַ בלעכער, אַ גאַנץ פּשוט'ער יוד, אָבער נישט פון קיין נידריגער משפחה, ער אַליין, משה, קומט נישט אין בעטראַכט צווישען די חסידים, אַט אַזוי זיך אַ בעל מלאכה. משה האָט אַ שעהנע טאָכטער, אַ קליין · שטעדטעלדיג מיידעל, וועלכע פערנעהמט זיך מיט דער הויז-ווירטשאַפט. זי האָט נישט גענומען קיין שום אַנטייל אין דעם שטאָדטישען געזעלשאַפטליכען לעבען. עס איז כדאי צו בעמערקען, אַז אין בעלז איז פאַרהאַן אַן אָנזעהעוודיג געזעלשאַפטליך לעבען, די גאַנצע יוגענד כמעט פערנעהמט זיך מיט פּאַרטייאישער אַרבייט, מען טרעפט דאָרט אָן פאַרטיי לייט פון כל המינים. די טאָכטער פון משה'ן האָט זיך נישט פעראינטערעסירט מיט קיין שום כלל אַרבייט.

פייוועל האָט געוואָרפען אַן אויג אַט אויף דעם דאָזיגען מיידעל. זי איז איהם געפעלען געוואָרען אַזוי לאַנג ביז ער האָט זיך אין איהר פערליבט ביז איבער די אויערען, לכתחלה פלעגט ער אויף איהר וואַרפען אויגען, ווען זי פלעגט צופעליג מיט איהם זיך צונויפטרעפען אויף דער גאַס. זי האָט עס בעמערקט און האָט איהם פערשטאַנען. ביידע זייערע אויגען פלעגען זיך צוזאַמענטרעפען. זיי האָבען עס געוואָלט. אָבער בעלז איז דאָך בעלז! ווי אַזוי קאָן אַזאַ בחור ווי פייוועל זיך צונויפטרעפען מיט דער, וועמענס בליקען עס זענען איהם ליב און טייער. ער דער תלמיד חכם, דער ירא שמים, פאַר וועמען מען האָט דרך-ארץ קאָן דאָך נישט אַריינקומען צו משה'ן אין שטוב אַריין, ערקלערען דער טאָכטער, אַז ער האָט זי ליב און דעם פאָטער, אַז ער בעגעהרט זיין טאָכטער פאַר אַ ווייב! אלא אויף דער גאַס קאָן מען זיך דאָך אודאי וואודאי נישט צוגויפרעדען; מען וואָלט דאָך איהם פערשטיינערט. עס וואָלט דאָך געווען אַ רעש אין שטעטעל אויף סכנות נפשות! פייוועל האָט זיך אָבער פאָרט נעוואָלט זעהן מיט דער, צו וועלכער ער האָט אַ פול האַרץ מיט ליבע, ער האָט דערצו אויסגעקליבען וואָס גיכער נעבען בית-המדרש נישט ווייט פון דער וואוינונג פון משה'ן, ער האָט זיך בעטראַכט, אַז קיינער זאָל נישט בעמערקען ווי ער בעגעגענט זיך מיט דעם שעהנעם מיידעל זי פלעגט זיך דרעהען נעבען בית המדרש און דאָס פלעגט זיין אַ סיגנאַל פאַר פייוועלען ער זאָל אַרויסקומען צו איהר. ער פלעגט עס טון און אַזוי פלעגט דאָס פאַר פאָלק פערבראַגען קורצע אָבער גליקליכע מינוטען צוזאַמען.

ניט לאַנג האָט אָבער זייער גליק געדויערט. מען איז געוואָהר געוואָרען. עס איז זיך לייכט פאָרצושטעלען, וואָס פאַר אַ רושם די דאָזיגע ידיעה האָט געמאַכט אין שטעטעל. עס האָט זיך גערודערט אויף כיש און אויף באַנק, אַזוי אַז דער בחור האָט געמוזט עוקר זיין.

מיינט אָבער נישט אַז ער איז ערגיץ אַנטלאָפען ציל-לאָז, האָט אויפגעגעבען זיין פּלאַן און פערלאָזען זיין געליבטע! פייוועל דער יושב, האָט געהאַנדעלט ווי אַ אמת'ער דזשענטעלמאַן. ער איז פון בעלז אַוועק קיין וואַרשאַ, וואו ער איז אַריינגעטרעטען אין דער ראַבינער-שול פון „תחכמוני”. ער האָט אָבער דאָרט נישט פערגעסען אין זיין געליבטער, מיט וועלכער ער איז ווייטער געשטאַנען אין אַ בריפליכען קאָנטאַקט.

ער פלעגט איהר אויך פון וואַרשאַ שיקען געלד, דערפון האָט אָבער קיינער נישט געוואוסט און דאָס שטעטעל האָט שוין געהאַט דערין פערגעסען.

פּלוצים איז פייוועל אַנומעלט אַריבערגעקומען קיין בעלז. אין שטאָט האָט מען נישט פערשטאַנען צוליב וואָס ער איז געקומען, אָבער נאָך דעמזעלבען אָוועגד פון זיין קומען איז געפּראַוועט געוואָרען די חתונה אין בעלז צווישען פייוועל און דעם בלעכערס טאָכטער.

דער פאָטער פון פייוועל, געוואָהר ווערענדיג, וועגען וואָס זיין זוהן איז געקומען קיין בעלז (אַז ער איז זיך נישט געקומען פרעגען צום רבי'ן האָט דער פאָטער פערשטאַנען) און איהם געפאַלען צו די פיס און איהם געבעטען, ער זאָל נאָך אין לעצטען מאָמענט חרטה האָבען אויף דעם שידוך און איהם דעם פאָטער נישט אַנטוּן קיין „בּושׁית”. עס האָט אָבער גאָרנישט געהאָלפען. פייוועל, דער ראַבינער, איז געוואָרען משה בלעכערס איידים און די גאַנצע שטאָט איז ווי עלעקטראַזירט.

א מוזעאום געגען מלחמה

אין אַ קליינעם הייזעלע אין בערלין, אויף דער פאַראַביאַל-שטראַסע, געפינט זיך אַ קליינער מוזעאום, דער אַנטי-מלחמה-מוזעאום.

שוין אינם פענסטער פון מוזעאום זענען אויסגעשטעלט פערשידענע צייטונגען און זשורנאַלען, וואו עס ווערט געשריבען געגען דער מלחמה, און אויך אַנטי קריגס-ביכער, צווישען זיי רעמאַרקס בוך „אויפ'ן מערב-פראָנט איז רוהיג”.

דער גרעסטער טייל פון די יעניגע, וואָס געהען פערביי די שטילע פאַראַביאַל-שטראַסע, בעגנוגענען זיך אָבער נאָר מיט'ן אָנקוקען די ווימרינע, אין מוזעאום אָבער געהען זיי נישט אַריין.

און עס איז באמת אַ שאָד, ווייל אין דעם דאָזיגען מוזעאום קאָן מען זעהן אַ סך אינטערעסאַנטע זאַכען, און מען קאָן זיך דאָרטען אַ סך לערנען, יערענפאַלס, די עטליכע צעהנדליג מענשען, וואָס בעזוכען דעם מוזעאום אין משך פון טאָג, האָבען קיין חרטה נישט, וואָס זיי זענען אַהין אַריין.

פּאַלד, ווי מען נעהט אַריין אין דעם ערשטען צימער פון דעם מוזעאום, זעהט מען, ווי אויף די ווענט זענען אויסגעהאָנגען עקסטראַ-טעלעגראַמעס פון אַלע בערלינער צייטונגען פון 1-טען אויגוסט 1914. אין די ביילאַגעס איז אָפּגעדרוקט דער בעפעהל פון ווילהעלם זענען אַלגעמיינע מאָביליזאַציע. אונטער דעם זענען אויסגעהאָנגען שרעקליכע ראָקומענטען — פאָטאָגראַפיעס, וועלכע שטעלען פאָר אין קריג צוקאַליעטשעטע סאָלדאַטען, גרויסע בילדער פון בעוואונדערע פערשטעלטע און געליטענע, אַ בילד פון אַן אומגליקליכען אינוואַליד, וועלכער קאָן אַליין מעהר נישט עסען, און ער מוז זיין גאַנצען לעבען קינסטליך געשפייזט ווערען, יוען מען נעהט ווייטער, זעהט מען אויף די ווענט אויסגעהאָנגען דאָקומענטען פון ביטערער איראָניע, איינער פון אַנדערע, למשל, העגגען דאָרטען, כדי צו פערגלייכען די שפּייז-קאַרטע מיט די טייערסטע עסענס און ווינען פון דער שטאַב פון מזרח-פראָנט און אַ קאַרטע פאַר דער בעפעלקערונג אויף צו בעקומען פערדעך-פלייש. אונטער גלאָז-ווימרינעס איז אויסגעלייגט די גאַנצע טרויעריגע געשיכטע פון דעם, ווי דער דייטשער פאָלק האָט זיך געשפּייזט בעת'ן קריג. דאָרטען זענען צו אָמענגעקליבען ברויט-קאַרטעס און קאַרטאָפעל-קאַרטעס פון כלערליי פאַר בען און גרויסען. דערביי זענען אויך אויסגעהאָנגען די פעראָרדנונגען פון דעם בערלינער קאַרטען-אַמט. אַז די וואָך זעט מען אַרויסגעבען ברויט אויף די קאַרטעס, וואָס אויף זיי איז אָנגעדרוקט דער צייכען, די נייע וואָך — אויף קאַרטעס מיט אַן אַנדער צייכען. ווען מען קוקט אויף דעם איצט און מען דערמאָנט זיך אָן דער שרעקליכער צייט, בעמערקט יעדע איינער אַ געפיהל פון גרויל און איהם קומט עס אויך פאַר קאָמיש. דערביי העגגט אַן אַנדער בעקאַנטמאַכונג, און דאָרטען איז געזאָגט, אַז פון 22-טען יאַנואַר 1917 וועט מען אַרויסגעבען יעדע וואָך אַ מענשען נישט מעהר, ווי 50 גראַם פּוטער און 30 גראַם מאַרגאַרין!

מען דאַרף אויך נישט פערגעסען דעם עקעל-האַפטען גרינעם קאָנווערטעל, וואָס ליגט דאָ אויף אַ טיש. דאָס איז אַ קאָנווערטעל, אין וועלכען עס פלעגט ליגען די סאַכאַרין, וואָס מען האָט אַרויסגעגעבען. ביי וועמען, וואָס עס האָט זיך יאָהרען-לאַנג געשפּייזט מיט סאַכאַרין אַנשטאָט צוקער, האָט זיך נישט אַריינגעשניטען אין מח און אין האַרצען אָט דער שוואַרץ-ווייס-רויט איינגעראַמטער פּעקעל מיט'ן גרויסען סורות-פּולען „ה” אויף זיין שמוציג-ווייסען פעלד?

אונטער גלאָז ליגען קריגס-ביכער, וואָס מען האָט געדרוקט פאַר קינדער, כדי אין דער פאָרעם פון מעשה'לעך און לידעלעך איינצופלאַנצען אין זיי דעם ווילדען פּאַטריאָטיזם. ווייטער זענען אויסגעלייגט שרעקליכע וואָפענס: אַ געצייכנטער באַגנעט, וואָס וועהט אויס, ווי אַ זעג, און אונטער איהם העגגט אַ צעטעל מיט אַן אויפשריפט, אַז בעת פראַנצויזען האָבען געכאַפּט אַ דייטשען זעלנער מיט אַזאַ מין געווער האָט מען איהם תיכף אַראָפּגעשאָסען. דעריבער האָבען שפּעטער די דייטשע סאָלדאַטען נישט געוואָלט דערמיט אַרויסגעהען אין אַטאַקע. ביי דעם באַגנעט ליגען גראַנאַטען מיט אויפרייס-גאַז, פליגעל-באָמבעס, גראַנאַט-שפּליטערס.

און איבער דעם אַלעמען אַן עקסטראַ-טעלעגראַם פון דעם 24-טען מערץ 1916, אין וועלכער עס איז געבראַכט די דערפרעהליכע ידיעה, אַז דער סעקרעטאַר פון מלוכה-אוצר, דר. העלפעריך מיילט מיט, אַז אויף דער פירטער מלחמה-הלוואה האָט מען זיך שוין אונטערגעשריבען אויף דער סומע פון 10 מיליאַרד 600 מיליאָן מאַרק.

אָט דאָס זענען די הויפּט-עקספּאָנאַטען פון דעם בערלינער אַנטי-מלחמה-מוזעאום, און ווען מען בעקוקט זיי, לעבט ווייטער אויף יענער גרויליגער פעריאָד, וועלכער האָט געוואָרפען זיין שרעקשאָטען אויף דער גאַנצער וועלט. נאָכ'ן פערברענגען אַ האַלבע שעה אין דער קליינינער הייזעלע, וואָס איז אַזוי נישט ענליך צו אַלע אַנדערע מוזעאומס, געהט מען אַרויס פון דאָרטען אַן איבערצייגטער אַנטי-מיליטאַריסט.

אנטיסעמיטיזם אין דער סאָוויעטישער מיליץ

מאָסקווע, (יט"א) אין דער סאָוויעטישער מיליץ האָט זיך לעצטענס אָנגעהויבען בעווייזען אַנטי-סעמיטישע שטימונגען.

שרה פּאָלאַק, אַ יודיש מיידעל, וואָס איז געקומען צו גאַסט צו איהר ברודער אברהם פּאָלאַק אין מאָסקווע, וועלכער איז אַ מיליציאָנער, איז פערשפּאַרט געוואָרען אויף צוויי שעה צייט אין אַ וואַש-צימער דורך צוויי קריסטליכע פרויען פון מיליציאָנערען, וועלכע וואוינען אין דעם מיליציאָנערען-הויז צוזאַמען מיט פּאָלאַק'ן. קיינער האָט דאָס מיידעל נישט געקענט בעפרייען פון דעם שמוציגען צימער, ווייל די פרויען האָבען פערוואָרפען דעם שליסעל. דער דאָזיגער אַנטיסעמיטישער פאַקט האָט אויפגערודערט די העכערע בעאַמטע פון דער מיליציע, וואָס האַלטען פאַר נישט דערלאָזאַר, אַז אַזאַ פאַל זאָל פּאַסירען אין דעם מיליציאָנערען הויז.

אין דער שטאָט גראָזני איז דער אָרטיגער מיליציאָנער אָקולקין צוגעצויגען געוואָרען צו פערענטוואָרטליכקייט דערפאַר, וואָס ער האָט סיסטעמאַטיש פערפאָלגט די פאַמיליע פון זיין יודישען שכן, דעם אַרבייטער משה בערקאָוויטש.

אָקולקין פלעגט רופען בערקאָוויטשעס פרוי און קינדער און זיי זידלען, דערביי מיט די ווערטער „זשידעס”, „זשיראָווסקאַיאַ מאָרדאַ”. די טעראָריזירטע יודישע פאַמיליע האָט מורא געהאַט זיך צו בעווייזען אין הויף צוליב אָקולקין און נעווען אינדערהיים.

ד"ר מעד. שמעון גאָלדרינג
רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
9 פּאָלודניאָוואַ 9, טעל. 27-64
נעמט אָן פון 11½ ביז 2½ נאָכמיטאָג
און פון 7 — 8½ אין אָווענד.
4868

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85.

א פאַריזער אַרעסטאַנטקע האָט אַ קינד אין דער תפיסה
דערשטיקט עס און וואָרפט עס אַרויס אין אַפּגוס

פון פּאַריז שרייבט מען:

פאַר דער לעצטער צייט האָט מען וועהר פיל גערעדט פון דער תפיסה „לימאוש”. אין מאָהל האָבען אַ עסטאַנטען אַרויסגע'גנב'עט די שליסלען און זענען ענטלאָפען. (בשעת'ן באַראַטאַ-פּראָצעס). אַ צווייט מאָהל, האָט אַ אַרעסטאַנט דאָרט געוואָלט בעגעהן זעלבסטמאָרד און איצט — איז ווידער עפּעס אַנדערש.

אַ פרוי וועלכע איז דאָרט איינגעזעצט געוואָרען האָט געבוירען אַ קינד אין איהר צעלע, און נאָכדעם ווי זי האָט דאָס קינד געגעבען דאָס לעבען, האָט זי דאָס זעלבע קינד געגעבען דעם טויט.

אין מאָנאַט מערץ 1929 האָט מען געבראַכט אין דער תפיסה די פרוי לעדפין זשאַנעל פאַר גנבה. מ'האָט זי פערשפּאַרט אין דער צעלע 113.

הגם זי איז שוין געווען אַ מאַמע פון צוויי קינדער, האָט זי זיך נאָך גאַנץ נישקשהדיג געפיהרט און זיך פערפומירט.

אַזוי ווי זי האָט זיך די טואַלעטען נישט געקענט פערגינען מיט עהרליכען וועג, האָט זי גע־דאַרפט צו קומען אַזוי: אַ לייכטע האַנד האָט זי געהאַט, האָט זי זיך איינגעשאַפט אַ פּינטעל שליסלען און געעפענט פרעמדע שלעסער.

צוויי יאָהר כסדר האָט זי געמאַכט בעזוכען אין די הייזער פון לימאוש און אַ ראַנק איהר פליסיגער „אַרבייט”, האָט זי זיך געקענט פערגינען אַלע טואַלעטען וואָס זי האָט נאָר געוואָלט. אויף אַזאַ אופן האָט זי אָנגע'גנב'עט פאַר אַ סומע פון 100,000 פראַנק.

דאָס ביסעלע גליק האָט זי אָבער פערלאָזען און מען האָט זי געכאַפּט.

אין דער תפיסה האָט זי אַרויסגעוויזען גרויס בריהשקייט. זי האָט צוגעהאָלפען די ריינער אין זייער אַרבייט און דערפאַר האָט זי בעקומען אַ געוויסע פרייהייט.

קיינער, אפילו פון איהר אַטעליע שכנות, האָבען נישט בעמערקט אַז זי געפינט זיך אין „אַנדערע זמשטענדען”. די שומרים פון דער תפיסה האָבען זיך נאָר אַרומגעזעהן, אַז זי ווערט דיק און דאָס האָט געהייסען אַז די קעסט פון דער תפיסה „שמעקט” איהר.

ווען מען האָט געמאַכט אַ שפּאַס וועגען איהר בויך, האָט זי אָפּגעענטפערט מיט אַ וויץ.

איינער, וואָס האָט זיך נישט געלאָזט אָפּנאַרען איז געווען דער דאָקטאָר פון דער תפיסה.

ער האָט צוגעלעגט אַן אויער צו איהר בויך און האָט קלאָהר געהערט ווי עס קלאַפּט דאָס הערצעלע פון קינד. ער האָט אָרגאַניזירט אַ וואַך איבער דער אַרעסטאַנטין און איז געקומען דעם 29-טען מאַי נעמען די פרוי אין מוטער אין שפּיטאָל.

מיט גרויס איבעראַשונג האָט ער געזעהן, אַז דער פרוי'ס בויך איז, ווי דורך אַ נס, גלאַט געוואָרען. ער האָט בעקוקט די פרוי און האָט געזעהן, אַז זי האָט געבוירען אַ קינד. ער האָט בעשולדיגט די אַרעסטאַנטען אַז זי האָט דער'הרגעט איהר קינד. זי האָט אָבער אַזוי שאַרף פּראָטעסטירט, אַז ער האָט אָפּגעלעגט דעם ענין אויף מאָרגען.

האָט דער דאָקטאָר געליינט כבוד אויף דער אַרעסטאַנטין?

ווען די אויפּזעהערין איז נעגאַנגען ריין-מאַכען דעם קאַנאַל פון אַפּגוס, האָט זי דאָרט געפונען אַ פּעקעל מיט אַ שטריקעל פערבונדען. זי האָט דאָס פּעקעל געעפענט און דאָרט איז געלעגען דער טויטער קערפּער פון נאָר וואָס געבוירענעם קינד.

מען האָט די אַרעסטאַנטע גענומען אויפ'ן פערהער. זי האָט ענדליך מודה געווען, אַז זי האָט דערשטיקט איהר קינד בעת זי האָט בעקומען וועהען. דערנאָך האָט זי דאָס קינד איינגעוויקעלט אין אַ פּעקעל וועלכע זי האָט איבערגעלאָזט אין דער צעלע, אויף מאָרגען האָט זי דאָס פּעקעל אַריינגעוואָרפען אין קלאָזעט.

דער דאָקטאָר האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס קינד איז געקומען אויף דער וועלט צום בעשטימטען טערמין, אַ געזונדעס און, אַז עס איז דערשטיקט געוואָרען.

איידער די אַרעסטאַנטין איז פעראורטיילט געוואָרען אַלס גנב'טע, איז זי בעטראַכט געוואָרען פון אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט אויסגעפונען, אַז זי איז אין פולשטענדיג פעראַנטוואָרטליך פאַר איהרע טאַטען. איצט האָט דער דאָקטאָר זי ווידער בעטראַכט און אויסגעפונען, אַז זי געפינט זיך אין אַ מאָראַליש געדריקטען צושטאַנד, וואָס קען פערמילדערן איהר פעראַנטוואָרטליכקייט.

* * *

די טעג ווערט זיך אָנהויבען איהר פּראָצעס און ער וועט געוויס זיין רייך אין ריהרענדע מאָמענטען. אַ סך ווינקעלעך פון לעבען אין דער תפיסה וועלען אויפגעדעקט ווערען פאַר די ריכטער און פאַר'ן פּובליקום.

יודען אלס מיטבויער פון דער ווירטשאפט אין פוילען

ס'איז א פאקט, אז דאס פעלד פון ווירטשאפטליכען לעבען, אין פוילען ווערט אלץ מעהר בעדעקט מיט יודישע הרוגים, און, ס'איז אויך קיין ספק נישט, אז די יודען האבען פערלוירען א גאנצע רייהע פון ווירטשאפטליכע פאזיציעס. די ווירטשאפטליכע קאנצעפציע פון די פוילישע מאכט־געבענדע קרייזען וועט פיהרט די יודישע בעפעלקערונג, א דאנק דער עטאטיסטישער פאליטיק, צו פערארמונג און ווירטשאפטליכען רואין. ס'איז גענוג צו ווארפען א בליק אויף דער יודישער גאס פון יעדער בעסטער שטעטעל אין פוילען, כדי צו דערזעהן די ארימקייט, וואס וואַרפט זיך ממש אין די אויגען, און דעם פוכטלאזען געיעג נאכ'ן מאנטעגליכען ברויט. יעדער קלאהר־דענקענדער מענש, וועט פערשטעהן, אז די דערדריקענדע מעהרהייט פון דער יודישער בעפעלקערונג עסט נישט צו־זאט און געהט אום אונטער אין הונגער און נויט. די אויסגעצעהרטע פנים'ער פון די יודען אויף דער פראווינץ און די שמאטעס אויף זייערע קינדער דארף רינגען אלס „מעמענטא מארי" פאר די יודישע געזעלשאפטליכע טוער.

דעם יודישע פאלק נאטשעט א ווירטשאפטליכע קרענק, וועלכע רוימט אפ טאג־טעגליך פון ווירטשאפטליכען אויבערפלאך טויזענדער קרבנות און פיהלט אויס מיט זיי די ברייטע יודישע גאס אין פוילען. און, אויב אזוי — און מיר האבען נישט קיין גרונד צו צווייפלען אין דעם דאזיגען אמת, ס'זענען נישט קיין פוסטע פראזען — דארף מען מיט א קלאהרען, קאלטען פערשטאנד צוטרעטען צום דיאגנאז פון דער דאזיגער קראנקהייט און שנעל זוכען די מיטלען, וואס זאלען איהר אפ־שטעלען און היילען.

די פעהלער־האפטע צוגרייטונג פון יודען צו פערשידענע פאכען פעראורזאכט, אז די יודישע בעפעלקערונג ווערט שטענדיג שטארקער און שנעלער געטראפען אין איהרע פערדינסט־מעגליכקייטען ביי א לענגערען אדער פערביי־געהענדיגען ווירטשאפטליכען קריזיס. מיט דער דאזיגער פעהלער־האפטער עקאנאמישער צופאסונג איז פערבונדען אויך די קינסטליך־געשאפענע און געפלעגטע ווירטשאפטליכע אפזונדערונג פון יודען און בעצוג צו די אנדערע פעלקער, וואס וואוינען אין לאנד. אין געוויסע פאכען הערשט א היפערטראפיע פון יודען, וואס איז ארויסגעוואוקסען געווארען דורך די בעדינגונגען און דער טראדיציע, און צו די דאזיגע פאכען שטופען זיך איצט אנדערע פעלקער, אין דער צייט, ווען די יודען האבען נישט קיין אנדערע בעדינגונגען, ווי אויך נישט די נעהעריגע צוגרייטונג אויסצוקלייבען פאר זיך אנדערע פאכען, צו וועלכע יודען זענען נישט צוגעלאזט דורך פערשידענע בעגרענצונגען צוליב רעליגיעז־נאציאנאלע טעמים. לאמיר זאגען דעם אמת: פון דער פערספעקטיוו פון פוילענס צעהן־יאהריגען יובל האט דאס יודישע פאלק נאך נישט געפונען ביז היינט א מעגליכקייט פון א ענגער מיטארבייט מיט דער פוילישער געזעלשאפט.

ס'איז א פאקט, אז די יודישע בעפעלקערונג בכלל בעציהט זיך צו דער פוילישער מלוכה־פאטריאטיזם, מיט אן אמת'ן חשק פון שעפערישער ביי־ארבייט. ס'איז אויך א פאקט, אז די יודען ווילען א שטארקע און רייכע פוילען, ווייל זייער מאטעריעלער וואוילשטאנד, ש'ין נישט רעדענדיג זוגען אנדערע עלעמענטען פון געזעלשאפטליכען לעבען, איז ארגאניש צונויפגעבונדען מיט'ן וואוילשטאנד און מיט דער ענטוויקלונג פון דער מלוכה. און אויב אזוי, דארף פון גרונט־אויס איבערגעאקערט ווערען די מענטאליטעט פון דער פוילישער געזעל־שאפט און רעגירונג און דער ריכטונג פון זאכ־לעך פערשטעהן די פאקטישע לאגע פון די יודען אין פוילען.

ס'איז א טרויעריגער אמת, אז אין געוויסע געזעלשאפטליכע קרייזען האט זיך איינגעווארצלט א פאלשע אפשאצונג פון יודען אלס בירגער און אלס מיטבויער פון דער ווירטשאפטליכער ענט־וויקלונג פון פוילען; ס'הערשט די פאלשע איבער־צייגונג, אז יודען זענען אן עלעמענט וואס בעש־ווערט כלומרשט דעם וואוילשטאנד און די עקא־נאמישע ענטוויקלונג פון פוילען, און דעריבער דארף מען זיי ארויסשטופען פון אלע געביטען פון ווירט־שאפטליכען לעבען.

די דאזיגע מיינונג איז אבער פאלש שוין צוליב דעם טעם אליין, ווייל די ריין־מענשליכע ווירט־שאפטליכע נויט פון די יודען אין פוילען שטעהט אין ווידערשפרוך צו אזא אויפפאסונג. און חוץ דעם, בעטראכטענדיג דעם ענין ריין־אביעקטיוו, פערגעסען איינגע, אז פערניכטענדיג די יודישע ווירטשאפט, האקטמען גלייכצייטיג אונטער די עקא־נאמישע יסודות פון דער מלוכה, ווייל א הונגעריגער און נאקעטער בירגער איז נישט קיין קוואל, וואס פערשטארקט די מלוכה־קאסע.

די געזעלשאפט און די פוילישע רעגירונג דארפען עפענען די אויגען און ניכטער פערשטעהן, אז די יודען אין פוילען האבען קאנסטיטוציאנעלע רעכט אויף ארבייט און לעבען. מענשען מיט א נוצען ווילען, וועלכע האבען א געפיהל פאר געזעלשאפט־ליכער פעראנטווארטליכקייט, דארפען זיך בעשעפ־

שמואל טשערנאוויטש

דער פערשטארבענער זשורנאליסט און נאציאנאלער טוער

נעשטארבען אין בליהענדיגען עלטער, אין 49־טען יאהר פון זיין לעבען א יודישער שרייבער אין ביידע שפראכען, אין העברעאיש און יודיש, מיט פעהיגקייטען און מיט אן ערנסטער בעציהונג צו ביידע קרייזען פון אונזער נאציאנאלער קולטור, וואס ווילדע דעמאגאגען און פניות'דיגע קליינלעך־פיהרער ווילען אויסגראבען צווישען זיי א תהום און שאפען א מחיצה געגען די אינטערעסען פון אונזער פאלק, געגען דער הילכיגער שטים פון יודישען לעבען, וואס זאגט אונז: אלו ואלו דברי אלהים חיים — סיי דאס, סיי יענץ, סיי יודיש, סיי העברעאיש זענען ווערטער פון אונזער לעבעדיגען גאט...

שמואל טשערנאוויטש האט פון זיין יוגענד אן אריינגעזאפט אין זיך די אוצרות פון דער יודישער גייסטיגקייט, וואס זענען צושפרייט איבער אלע שיכטען פון אונזער פאלק. אויב ער איז פריהער געווארען א וועלטליכער נאציאנאליסט, ציוניסט, איז עס נישט מחמת דעם, וואס ער האט נישט פער־שטאנען, ווי א פולע הינטערמארישע נאר „פרינציפ־יעלע" נאציאנאליסטען, קיין פירוש המילות, אדער איז חס־ושלום נישט געווען בעהאוונט אין די שווארצע פינגעלעך אדער געקאנט חלילה געשטרויכעלט ווערען, אריינקוקענדיג אין א הייליגען ספר. ניין, טשערנאוויטש איז נישט געווען פון יענעם מין נאציאנאליסטען, וואס בענוגענען זיך מיט א טעא־רעטישען אני־מאמין און הלכות נאציאנאליזם. אין זיין משפחה מיט איהר גאנצען אלף־בית רבנים זע־בען גרונטיגע ידיעות אין תלמוד א טראדיציע, זיין ברודער איז דאס דער „רב צעיר", וואס האט גענער מען אויף זיך די גרויסע ארבייט פון צופאסען דעם תלמוד צו די פעדאגאגישע פאדערונגען פון אונזער צייט און האט פריהער מיט זיינע לעקציעס און מיט זיינע ארטיקלען (אחד העם האט איהם מקרב געווען אין „השלוח") און דערנאך מיט זיין „קיצור התלמוד" באמת געגעבען א מעגליכקייט אונ־זער הייניטיגען דור צו קריגען אין א וויסענשאפט־ליכער פארמע די נויטיגסטע ידיעות וועגען דער יודישער נאך־ביבלישער ענציקלאפעדיע, וואס רופט זיך ש"ס.

שמואל טשערנאוויטש האט זיך קיינמאל נישט נעקלייזעלט און האט כשמו כן הוא, טאקע ווי זיין העברעאישער ליטעראַרישער נאמען (ספוג) זאגט אונז, פונקט ווי א שוואם אריינגעזאפט אין זיך די פערשידענע גייסטיגע שטרעמונגען פון זיין צייט. אויפגעוואקסען על ברכי התלמוד (אגב האט ער אויך געלערנט אין קאוונער ישיבה) און אין שוים פונ'ם אחד־העמיזם, האט ער איבערגעלאזט פאר אונז א מאנאגראפיע פון די „בני משה", פון אחד העמס כתה אדער סעקטע בלע"ז וואס האט גע־שטרעבט צו דער גאולה דורך דער גייסטיגער בעניי־אונג (גייסטיגער ציוניזם) און האט זיך אונטער־געגומען אינאיינעם דערמיט איבעראנדערשען די פערשטיינערטע תורה פון אונזער ארטאדאקסיע אין א תורה שבלב אין א תורה פון הארצען.

שמואל טשערנאוויטש איז געווען פון אונזערע בעסטע זשורנאליסטען, מיט ערנסטע אידעאליס־טישע כוונות און מיט אן'אומפארטייאיש־נאציאנא־לען קוק אויף אונזער לעבען. עס איז דעריבער קיין חידוש נישט, אז ווען עס האט זיך איהם איינגעגעבען זיך צו בעזעצען אין ארץ־ישראל, האט איהם די דארטיגע יודישע געזעלשאפטליכקייט אפגעשאצט ווי געהעריג און אנפערטרויט א נאציאנאלען פאסטען, דעם סעקרעטאריאט פון ועד־הלאומי, דעם ארץ־ישראל'דיגען נאציאנאל־ראט. דארטען האט ער גע־האט די מעגליכקייט אויסצונוצען די דערפאהרונגען, וואס ער האט צונויפגעקליבען אין אוקראינע, וואו ער איז געווען אן'עדות פון יודישען נאציאנאלען אויפלעב און פון די פרואוון איינצופונדרעווען א יודישען נאציאנאל־ארגאניזירטען לעבען אויף היינט־וועלטיגע יסודות.

נאר דער מזל, בפרט דער יודישער מזל, איז א גרויסער בעל־מקנא. עס וואלט באמת געווען שוין צופיל סטיל און הארמאניע, אויב ער וואלט דער־לאזט, אז א פשוטער יודישער שרייבער זאל זעהן מיט זיינע איינענע אויגען, ווי ס'ווערען מקוים די כוונות און האפנונגען פון זיינע פובליציסטישע מאמרים, און זעהן נישט ווי א ווייטיגער עדות, נאר מאקע אויך אליין צוליינענדיג א האנד אויף דורכצו־פיהרען זיינע געדאנקען אין לעבען. ניין, דאס וואלט שוין געווען א גוזמא'דיגע מאס פון נחת־רוח פאר א יודישען שרייבער, און דער אומבע'רחמנות'דיגער מזל האט זיך דעריבער ארומגעזעהן און געמאכט א סוף אינמיטען דערינען — אינמיטען ארבייטען, אינמיטען שרייבען. חבל על דאבדין!

ו. לאצקי־בערטאלדי.

די ראלע פון „ארט"

און דער קאמף פאר עקאנאמישער גלייכבערעכטיגונג פון יודען

א מיטארבייטער פון ניו־יארקער „פארווערטס" האט געהאט א שמועס מיט ד"ר אהרן סינגאלאוו־סקי, דעם פערטרעטער פון דער צענטראל־פער־וואלטונג פון „ארט", וועלכער איז געקומען קיין אמעריקע צו העלפען אנפיהרען די מיליאן־דא־לאר־קאמפאניע, וואס דער אמעריקאנער „ארט" האט פראקלאמירט.

דאס איז געווען ערב סינגאלאווסקי'ס צוריק־קעהר קיין אייראפע.

אויף דער פראגע, צי איז ער צופרידען מיט דער טעטיגקייט פון די אמעריקאנער יודען פאר דער ארבייט פון דעם „ארט", האט ד"ר סינגא־לאווסקי געענטפערט:

„איך בין יא צופרידען און נישט צופרידען. איך בין צופרידען מיט די יודען, וואס טוען און וואס גיבען געלד צו פערלייכטערען די לאגע פון די יודען אויף יענער זייט ים. איך בין אבער נישט צופרידען און שטארק נישט צופרידען מיט די יודען, וועלכע פערבלייבען פערשטיינערט צו אלע קול קורא'ס צו ראטעווען די יודען פון מזרח־אייראפע פון אונטערגאנג. און לאמיר אייך זאגען, האט ד"ר סינגאלאווסקי זיך אזוי ווי בעבייזערט, אז דא ביי אייך אין אמעריקע זענען פאראן נאך נאר א סך יודען, וועלכע האלטען זייערע אויגען פערמאכט אויף דעם אומגליק פון זייערע ברידער אויף יענער זייט ים. איך קאן נישט האבען קיין טענות צו די יאהודים. זיי גראד גיבען און גי־בען א סך. זיכער האב איך נישט קיין טענות צו די יודישע ארבייטער אין אמעריקע. זיי גיבען וויפיל זיי קענען און אמאל נאך מעהר וויפיל זיי קענען. וואו איז אבער, דער מיטעלער קלאס. וואו זענען די קליינע ביזנעסלייט און די, וואס מ'רופט

בייך איך פראפעשיאנעלס. פון זיי, צום בעדויע־רען, הערט מען גאנץ ווייניג.

און איך וויל נישט זאגען, אז די אידעע פון דעם „ארט", אז די טעטיגקייט פאר דעם איבער־בוי פון דעם עקאנאמישען לעבען פון די יודען אין אייראפע איז נישט פאפולער דא אין לאנד. איך האב בעזוכט א רייה מיטינגען, קאנפערענצען און פערזאמלונגען אין פערבינדונג מיט דער גע־צייג־קאמפאניע און איך האב אנגעקוואלען פון דער ווארעמקייט, מיט וועלכע די יודישע ארביי־טער־מאסען האבען זיך אפגערופען אויף אונזער אפעל. אומעטום האב איך בעגעגענט מענשען, וועלכע זענען גרייט צו טון עפעס פאר די יודען אויף יענער זייט ים און עס פרייט מיר צו זאגען, אז די געצייג־קאמפאניע איז אדורך מיט גרויס ערפאלג".

ד"ר סינגאלאווסקי איז ספעציעל ברוגז אויף די פוילישע יודען אין אמעריקע, ווייל זיי האבען ביז איצט נאך גארנישט געטון פאר די נויט־ליידענדע יודען אין פוילען, כאטש די טראגעדיע פון די פוילישע יודען, וועלכע פערלירען זייער עקאנאמישע אומשטענדען, איז נישט קלענער, ווי די טראגעדיע פון די רוסישע יודען, וועלכע גע־הען אונטער עקאנאמיש צוליב סאציאל פאליטישע אומשטענדען. ד"ר סינגאלאווסקי האפט אבער, אז די פוילישע יודען וועלען זיך איצט נעהמען צו דער ארבייט אין פערבינדונג מיט דער ניי־געגרינ־דעטער לאנדסמאנשאפטען־ארגאניזאציע, און זיי וועלען פעררעכטען דאס, וואס זיי האבען ביז איצט פערנאכלעסיגט אויפ'ן געביט פון העלפען איבערבויען דאס עקאנאמישע לעבען פון די פוי־לישע יודען.

„מיר מוזען איין זאך געדענקען", האט ד"ר סינגאלאווסקי בעטאנט עטליכע מאל: „איבערבוי־ען דאס עקאנאמישע לעבען פון א פאלק איז א געוואלטיגע אויפגאבע און די ארבייט קאן ערשט דאן זיין ערפאלגרייך, ווען זי ווערט די אויפגאבע פון דעם גאנצען פאלק. די ארבייט פון איבערבוי־ען דאס עקאנאמישע לעבען פון די יודען אין מז־רח־אייראפע בעשטעהט נישט בלויז אין זאמלען געלד. עס פערשטעהט זיך, אז מען מוז האבען געלד און א סך געלד דורכצופיהרען אזא ריזיגע ארבייט. אבער נאך פיל וויכטיגער ווי געלד איז צו ארגאניזירען די בוי־ענערגיע פון די מזרח־איי־ראפעאישע יודען גופא און ענטוויקלען אין זיי דעם מוט און דעם כח איבערצובויען זייער אייגען לע־בען. לאמיר אייך דא אויסזאגען א סוד, האט ד"ר סינגאלאווסקי בעמערקט, „מיט אייער געלד אליין, איך מיין מיט דעם געלד, וואס דער „ארט" זא־מעלט אין אויסלאנד, ווי גרויס די סומע זאל נישט זיין, וועט מען נישט איבערבויען דאס יודישע לע־בען אין רוסלאנד אדער אין פוילען. ווייסט איהר אז פאר יעדען דאלאר, וואס מיר קריגען אין אויס־לאנד קריגען מיר צעהן אדער פופצעהן דאלאר דארטען אויפ'ן ארט וואו דאס יודישע לעבען ווערט איבערגעבויט. דאס איז דער סיסטעם און די מעטאדע, לויט וועלכער דער „ארט" ארבייט. דער „ארט" איז נישט בלויז אן ארגאניזאציע אויף צו געבען געלד און זאגען דעות ווי אזוי די אר־בייט פון איבערבויען דאס יודישע לעבען אין דעם אדער יענעם שטעדטעל זאל אנגעפיהרט ווע־רען. דער „ארט" איז א דעמאקראטישע קערפער־שאפט. אין יעדען פלאץ, וואו דער „ארט" הויבט אן א טעטיגקייט איבערצובויען דאס עקאנאמישע לעבען פון די יודען ווערט געגרינדעט אן „ארט"־ארגאניזאציע, און די ארגאניזאציע טוט די הויפט־ארבייט און שאפט דעם גרעסטען טייל געלד אויף צו פינאנסירען די לאקאלע ארבייט. עס פערשטעהט זיך, אז די צענטראל־פערוואלטונג פון „ארט" אר־בייט אויס דעם פלאן פאר דער ארבייט און זי שיקט עקספערטען און אינסטרוקטארען אל „ועגע־ווייזער" ווי אזוי די ארבייט זאל אנגעפיהרט ווע־רען. די ארגאניזאציעס גופא האבען, אבער א פולשטענדיגע אווטאנאמיע און א זעלבסטפער־וואלטונג.

און דא קומען מיר צו א וויכטיגען פונקט, האט ד"ר סינגאלאווסקי דערקלערט: „מען קאן דאך שטעלען די פראגע: גוט, מיר זענען איבער־צייגט, אז מען מוז איבערבויען דעם עקאנאמי־שען לעבען פון די יודען; מיר פערשטעהען, אז מען דארף זיי אינדוסטריאליזירען, מען דארף זיי מאכען פאר בעלי־מלאכות, מען מוז זיי שא־פען געצייג, אבער די פראגע איז, צי דארפען יודען דעם „ארט"? וועל איך אייך זאגען: אויב עס איז דא אן ארגאניזאציע, וועלכע קאן האפען אויף ערפאלג אין איהר קאנסטרוקטיווער ארבייט פאר די מזרח־אייראפעאישע יודען איז דאס דער „ארט", און אט פארוואס: דער „ארט" איז אין ערגעץ נישט קיין פרעמדע ארגאניזאציע, אין ווילנע איז דער „ארט" א ווילנער, אין ווארשא איז דער „ארט" א ווארשאווער און אין לאדז איז ער א לאדזער. אין רוסלאנד איז דער „ארט" א רוסישער, אין אמעריקא איז ער אן אמעריקאנער. יעדע „ארט"־ארגאניזאציע פון דער גרעסטער ביז דער קלענסטער ווערט פערוואלטעט פון די לאקאלע געזעלשאפטליכע כוחות און די ארבייט ווערט געטון לויט די אומשטענדען און בעדינ־

(ווייטער אויף דריטען זייט)

טיגען מיט דער פראגע, און בעזונדערס טאר זיך פון דעם נישט ארויסדרעהען די רעגירונג, וועלכע דארף געדענקען דעם אלטען היסטארישען אמת, אז: א צופרידענער בירגער איז א פעסטער שטיץ־פונקט פאר דער שטארקייט פון דער מלוכה, און א הונגעריגער דינט אלס בעטיסטיגונג פאר אר־בערקעהרענישען און אנארכיע.

די הילף און די אינטערווענץ פון דער רע־גירונג מעג אבער נישט זיין נענוגענד; די יודי־שע געזעלשאפט אליין מוז ארויסרוקען בראש פון איהרע אויפגאבען די רעטונגס־פראגע. ס'איז פשוט א לעבענס־נויטווענדיגקייט צונויפצורופען אן אל־געמיין־יודישען ווירטשאפטליכען קאנגרעס אין פוי־לען, מיט א קאנבאלידירטער פלאטפארם, צוליב דעם איין־און־איינציגען צוועק: לאמיר זיך אליין ראטעווען פון נויט און אונטערגאנג, כל־זמן ס'איז נאך נישט שפעט!

נ. ד.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

8 דאנערשטאג — ב׳ אב תרפ״ט

אויגוסט

זון-אויפגאנג 3.54
זון-אונטערגאנג 7.36

נייע ראטע פון פערמע־גענס-שטייער

(2) דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט פעסטגעשטעלט די נייע ראטע פונ׳ם פערמעגענס-שטייער: פאר צאהלער פון דער 1. קאנטיגענט-גרופע, אנהויבענדיג פון דער 5. גרופע, איז בעשטימט געווארען 1 פראצ. פון פערמעגען, וואס איז פעסטבעשטעלט געווארען לויט אנ׳אפשאצונג. [illegible] פון דער 2. און 3. גרופע — 0,6 פראצענט פונ׳ם פערמעגען. די ראטע דארף אפגעצאהלט ווערען ביז צום 10. דעצעמבער.

די פינאנץ-קאמער און די שטייער-אמטען האבען שוין אנגעהויבען ארויסשיקען די צאהלונגס-קארטען.

לוין=פארערונג

(וו) די ארבייטער פון די טריקאטאזש-פאבריקען האבען בעשלאסען ארויסצושטעלען א הוספה-פאדערונג פון 10 פראצענט.

פערלענגערט די קאנצעסיעס פון אלקאהאל-משקאות

(וו) די וואיעוואודזטווע האט דערהאלטען א צירקולאר פון אינערן-מיניסטעריום וועגען פערלענגערן דעם טערמין פון ליקווידירען דעם דעטייל-פערקויף פון אלקאהאל-משקאות.

אין צירקוליאר ווערט פעראָרדענט צו פראלאנגירען די קאנצעסיעס ביז צום סוף יאהר אלעמען, וואס זייערע קאנצעסיעס דארפען ליקווידירט ווערען דעם 30 יוני אויב די וואיעוואודזטווע וועט נישט האבען דאגעגען אין יעדען איינצעלנעם פאל.

צום נייעם שול-יאהר

(מ) פונ׳ם נייעם שול-יאהר וועט איבערגענומען ווערען פאר א שול דער נייער לאקאל אויף היפאטעטשנע 3—5. דעם נייעם לאקאל האט דער מאגיסטראט געפאכטעט אויף 5 יאהר. אהין וועט איבערגעטראגען ווערען די 7 קלאסיגע פריוואט-שול נומ. 118 וועלכע האט זיך ביז איצט געפונען אויף רייטער-גאס 11.

רעגיסטראציע פון מיהלען

(ב) די וואיעוואודזטווע האט בעקומען א פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטעריום, אז ביז׳ן 1 אקטאבער זאל זי צושיקען א רשימה פון אלע מיהלען און ווינט מיהלען און זייער ארבייטס-פעהיגקייט.

אין דער רשימה דארפען אויסגערעכענט ווערען אלע טעטיגע מיהלען און אויך די וואס זענען נישט טעטיג, אבער זיי קענען געבראכט ווערען באלד אין בעוועגונג.

פערזענליכעס

(מ) נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און האט איבערגענומען זיין אמט דער לייטער פון דער סטאטיסטישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט עדווארד ראסעט.

(וו) נעכטען איז צוריקגעקומען פון זיין אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער שטעטישער סטאראסטע ה׳ סטזשעמינסקי.

היינט פאהרט ארויס אויף אורלויב דער וויצע-שטעטישער סטאראסטע ה׳ ראשיצקי.

„נייער פאלקסבלאט“
קופאן № 30
אויף צו געווינען אומזיסט דאס בוך. ווערק:
„אין מערב קיין נייעס“
פון עריך מאריא רעמארק.

היינט דער לעצטער קופאן

פון קאנקורס אויף דער פרעמיע פון רעמארק׳ס בוך „אויפ׳ן מערב-פראנט קיין שום נייעס“

אין היינטיגען נומער ווערען די לעזער האבען דעם לעצטען קופאן פון קאנקורס אויף צו געווינען אלס אומזיסטע פרעמיעס דאס וועלט-בעריהמטע בוך פון עריך מאריא רעמארק „אויפ׳ן מערב-פראנט קיין שום נייעס“.

אין משך פון היינטיגען און מארגענדיגען טאג וועלען אין אונזער אדמיניסטראציע אנגענומען ווערען די קופאנעס.

שבת צו נאכטס וועט פארקומען די גורל-ציהונג און אין זונטאג׳דיגען נומער וועט געבראכט ווערען די רשימה פון עטליכע צעהנדליג לעזער, וואס וועלען זוכה בגורל זיין און געווינען עקזעמפלארען פון דעם גלענצענדען בוך, וואס האט געמאכט אזא אונגעהויערען רושם אין דער וועלט-ליטעראטור.

פאר די לעזער, וואס האבען דורכגעלאזט אויסצושניידען וועלכען ס׳איז קופאן, וועלען מיר אין מארגענדיגען נומער ברענגען א צוגאב קופאן, וועלכער וועט קאנען פערבייטען יעדען אנדערען.

מאגיסטראט פראטעסטירט

געגען העכערען דעם טאריף פון די טראמוואי-בילעטען

אויך די ארבייטער-פעראיינען פראטעסטירען

(מ) נעכטען איז אונטער׳ן פארזיץ פון שטאט-פרעזידענט וושעמענצקי פארגעקומען א קאנפערענץ וועגען העכערען די פרייזען פון די טראמוואי-בילעטען אין דער קאנפערענץ האבען אנטיילגענומען די פערטרעטער פון מאגיסטראט אין דער טראמוואי-דירעקציע, לאוניק קוק און ארוו. ושעוואנשאווסקי.

די פארשטעהער פון מאגיסטראט אין דער טראמוואי דירעקציע האבען בעריכטעט, אז זיי האבען פראטעסטירט אויף דער זיצונג פון דער טראמוואי-דירעקציע געגען דער העכערונג פונ׳ם בילעט-פרייז און אנגעוויזען, אז די איצטיגע פינאנסיעלער סיטואציע אין שטאט דערלויבט נישט איצט די העכערונג ארויסצופיהרען.

די קאנפערענץ אין מאגיסטראט האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו דער טראמוואי-דירעקציע, אז זי זאל זיך אפהאלטען מיט דער פרייזען-העכערונג.

די קאנפערענץ האט אויך בעשלאסען, אז דער מאגיסטראט זאל זיך ווענדען צו דער וואיעוואודזטווע און צום אינערן-מיניסטעריום מיט א מעמאריאל אין וועלכען ס׳זאל אנגעוויזען ווערען, אז די העכערונג פונ׳ם טראמוואי-טאריף וועט פערגרעסערען די יקרות.

א חוץ דעם האבען די מאגיסטראט-פערטרעטער אין דער טראמוואי-דירעקציע אפגעגעבען א פראטעסט געגען דער פארמעלער זייט פון דער זיצונג וועלכע האט די בעשלוסען אנגענומען, ווייל די פראגע וועגען העכערען דעם טאריף איז נישט געווען אויף דער טאג-ארדנונג און די מאגיסטראט-פארשטעהער האבען וועגען דעם נישט געוואוסט.

(וו) די ארבייטער-פעראיינען האבען בעשלאסען פארצונעמען א פראטעסט-אקציע געגען דער העכערונג פון די פרייזען אויף די טראמוואי-בילעטען.

טראמוואי ווידער איבערגעפאהרן

א יודיש יונגעל אויף בזשעזשינער גאס

(—) נעכטען איז ווידער פארגעקומען א שוידערליכער פאל פון איבערפאהרען דעם 11 יאהריגען לוי גליק.

דאס יונגעל וואוינט אויף ספאצעראווע 3 ביי זיין פאטער, זעליג גליק, האט א בעקעריי אויף בזשעזשינער 26. ווען דאס יונגעל איז געגאנגען צום פאטער אין בעקעריי איז ביי בזשעזשינער 19 אויף איהם אנגעלאפען דער טראמוואי און איהם איבערגעפאהרען.

די טראמוואי-דירעקציע ווי מיר הערען איז איצט שטארק בעשעפטיגט מיט העכערען די פרייזען פאר די טראמוואי-בילעטען. ס׳וואלט געווען א יושר גרול כ׳לעבע, אז די דירעקציע זאל א טראכט טון וועגען דער בעקוועמליכקייט פון די היגע בירגער און פערהיטען זיי פון אומגליקס-פאלען.

דאס איז דער עלעמענטארער חוב פון יעדער געזעלשאפט פאר עפענטליכען געברויך!

גרויסע גנבה אין לאדז

צוגעגנב׳עט 12,000 זל. מזומנים און 14,000 זל. אין וועקסלען

נעכטען אין אווענד איז אויף וואסקאזשניא 43 ביים שוויינער שמשון דלוגאנאגי אויסגעפיהרט געווארען א גרויסע גנבה.

ווען קיינער איז נישט געווען אין שטוב האט מען אויפגעריסען די טיר, האן די שאנק אין שטוב און ארויסגעריסען די אייזערנע קאסעטקע וואס איז געווען אנגעשרויפט אויף דער רעק פון דער שאנק, די גנבים האבען געכאפט א וואשנע אפוהיקע, ווייל אין דער קאסעטקע האט זיך געפונען 12 טויזענד זלאטעס מזומנים און 75 וועקסלען אויף קנאפע 14 טויזענד זלאטעס. די גאנצע גנבה האט געדויערט אפשר 10 מינוט, ווייל נאר אזוי לאנג איז די שטוב ביי דלוגאנאגי געווען געשלאסען.

דער אויספארשונגס-אמט האט גלייך אונטערגענומען שריט צו כאפען די גנבים.

——=:§:=——

קאמף מיט א געהאנגענעם

צושטעכט מיט א מעסער דעם, וועלכער האט איהם אפגעראטעוועט

(2) יוזעף קיוואלא האט פערבייגעהענדיג דעם וואלד פון דארף בוקאוויעץ, ביי גאלקובעק, בעמערקט הענגען אויף א בוים עפעס א אומבעקאנטע, וועלכער בעוועגט זיך. ווען ער האט זיך דערנעהנטערט צום בוים, האט ער פונ׳ם געהאנגענעם געכאפט א שטארקען שטוים מיט׳ן פוס. קיוואלא האט זיך דאן ארויפגעדראפעט אויפ׳ן בוים און איבערגעשניטען די פעטלע אויף וועלכער דער זעלבסטמערדער איז געהאנגען. ווען קיוואלא איז אראפ פון בוים, איז ער בעפאלען געווארען פונ׳ם זעלבסטמערדער וועלכער האט איהם מערדעריליך צושלאגען און צום סוף אזוי צושטאכען מיט א מעסער, פארוואס ער האט איהם „געשטערט צו שטארבען“, אז קיוואלא האט זיך קוים א לעבעדיגער צוגעשלעפט צו דער פאליציי און דערט געמאלדען וועגען דעם פאל.

די פאליציי האט שוין אויפ׳ן ארט דעם געהאנגענעם נישט געפונען. ס׳ווערט געפיהרט אן אויספארשונג.

דער אנטי=מלחמה טאג ביי יודישע ארבייטער

ווי בעוואוסט האבען די ארבייטער-פארטייען צום 15-טען יאהר-טאג פון אויסברוך פון דער וועלט מלחמה פראקלאמירט אנ׳אנטי-מלחמה-טאג. די ראווינעס אקציע איז מצד די פארטייען נישט געפיהרט געווארען געמיינזאם, די פ.פ.ס. און דער בונד האבען עס פראקלאמירט אויפ׳ן 10-טען אויגוסט, די קאמוניסטען אויפ׳ן 1-טען אויגוסט און די „פועלי ציון“ אויפ׳ן 3-טען אויגוסט צו דעם צוועק איז דורך דעם לאדזער קאמיטעט פון „פועלי ציון“ און פון „יוגענט“-קאמיטעט צונויפגערופען געווארען אין זאל „פלאראַ“ שבת א אנטי-מלחמה-מיטינג.

מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה״ה: ערעלמאן, סטאלארסקי, יאמא און כראגא. צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, ארויסגעהענדיג פון זאל האט דער עולם אויף דער גאס געזונגען די פועלי צי׳ניסטישע שבועה.

אין וועלכע טאג: וועגען אין אלע פעראיינען, וואס שטעהען אונטער דער פועלי ציוניסטישער השפעה, פארגעקומען פערזאמלונגען געווידמעט דעם אנטי-מלחמה-טאג.

קליינער פעליעטאן

ברוך הבא, ר׳ זאנוועלע קאזע

— כ׳בין שוין א לאנגע צייט נישט געווען ביי איהם — זאגט ר׳ זאנוועלע — א שאק מיט יאהרען און א מאגרעל מיט טעג — בין איך שוין ביי איהם נישט געווען — און דעריבער קומט מיר קודם כל א שלום-עליכם! מילא, שלום-עליכם, עליכם-שלום! מ׳זאל זיך אי״ה זעהען ביי בעסערע אומשטענדען, און ביי אנדערע אומשטענדען, ווי מיין אישה הצנועה איז געוואוינט צו זאגען.

כ׳בין — זאגט ער — די גאנצע צייט געווען מעהר דרינען, ווי הינען, מעהר אויף יענער וועלט ווי אויף די וועלט, און אזוי ווי ס׳איז ארום און ארום פאסקודנע, וואס פאסקודנע הייסט, ס׳איז, ווי מ׳זאגט אויף פויליש „סאנאציע“, בין איך מיר ארויפגעקומען א ביסעל א קוק טון די וואלקעס...

וו זאגען ז׳, עס שאדט נישט, אז מ׳איז הערבי׳, און מ׳דערלאזט נישט, עס זאלען פארקומען שעקעריא׳ן...

ני האבען מיר נישט, וואס אויפצוקלערען: איך חיים דאך אליין, אז די גאנצע מעשה איז געמאכט געווארען בלויז, כדי אוועקצולייגען דעם יודען —

אזוי איז עס שוין און דער גאנצער פאליטישער עקאנאמיע פון דער וועלט, אזוי איז עס אויך אין אונזער מדינה פוילען —

מען איז אויסען בלויז דעם יודען אוועקצולייגען!

עס הייסט כלומרשט פעלקער-ליגע, האאג, בעבע, ציריך, אבער דער איינציגער מין ווייערער איז אוועקצולייגען דעם יהודי... לעוש בראטשיע און געראקטע צרות, פערקויף פון ניך דאס לעצטע העמד, קיי, גוטער ברודער, די ערד און ליג איינגעלענט...

ר׳ זאנוועלע.

אין דער זייד-אינדוסטריע

(—) אין דער זייד-אינדוסטריע וואו די ארבייטער זענען געווען בעשעפטיגט 2—3 טאג אין דער וואך, ווערט שוין איצט געארבייט א גאנצע וואך, די ארבייטער וואס זענען מיט 2—3 חדשים צוריק רעדוצירט געווארען ווערען איצט צוריקגענומען צו דער ארבייט.

שווינדעל מיט פאסט-מארקען

(—) די פאסט-בעאמטע האבען בעמערקט, אז לעצטענס ווערען אויף בריף געברויכט אלטע פאסט-מארקעס, וואס ווערען אפגערייניגט פון דער שטעמפעל-פארב און ווידער געברויכט.

די פאסט האט דעריבער איינגעפיהרט א נייעם מין פארב פאר די פאסט-שטעמפלען, וואס וואשט זיך נישט אפ.

עראפלאן-קאטאסטראפע

ביידע לופט-פליהער פערוואונדעט

(—) נעכטען נאכמיטאג איז אין דארף גורני ברוס הינטער לאדז אראפגעפאלען אנ׳עראפלאן. דער עראפלאן האט זיך איינגעגראבען מיט׳ן מאטאר אין דער פריש-צוגעקערטער ערד. די אנגעלאפענע פויערים האבען ארויסגעצויגען פון עראפלאן 2 אונטעראפיצירען פונ׳ם 1 פליה-פולק. ביידע לופט-פליהער זענען לייכט-פערוואונדעט געווארען. אין עראפלאן האט זיך צובראכען א פראפעלער און ס׳איז צושעדיגט געווארען דער מאטאר.

ארויספאדערונגען פון א״י

עס זענען דערהאלטען געווארען ערלויבנישען אויף צו פאהרען קיין ארץ-ישראל פאר רבקה וויינבערג.

די אויבענדערמאהנטע דארף זיך ווענדען אין א״י-אמט (צעגעלניאנא 4) וועגען ערלעדיגען די רייזע-פארמאליטעטען.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), מ. ראזענבלום (ציגעל גאס 12), גארפיין (ווסכאדניא 54), קאפראווסקי (נאווא-מיעסקא 15).

די בעלגישע אַרבייטער־פּאַרטיי און די אויסלענדישע אַרבייטער

אויסלענדישער אַרבייטער — אַ קאָנקורענט פאַר׳ן בעלגישען. — מען זוכט בילינע אַרבייט. — פריינדשאַפט מצד דעם בעלגישען אַרבייטער. — אָרגאַניזירט 3647 פוילישע אַרבייטער אין ליעזש. — דער מצב פון יודישען אַרבייטער

(בריף פון בעלגיען)

די שלעכטע לאַגע פון די אויסלענדישע אַרבייטער אין בעלגיען האָט געפונען סוף כל סוף אַן אָפּקלאַנג אין דער בעלגישער אַרבייטער פאַרטיי. עס איז ענטשטאַנען לעצטענס אַ געוויסע קסענאָפאָביע (אויסלענדער שנאה) אין די רייהען פון די בעלגישע אַרבייטער אין בעצוג צו די אויסלענדישע און פון אַ געוויסען שטאַנדפונקט זענען זיי נישט געווען אומגערעכט. דער אויסלענדישער אַרבייטער קומט אמת קיין בעלגיען, על פי רוב אָהן אידענטיטעטס פאַפּירען, אָהן אַ ערלויבניש צו פערבלייבען דערצו אָהן געלד מיטלען, אויסגעהונגערט און אָפּגעריסען. דאַנקט ער גאָט אַז ער קריגט, וועלכע נישט איז אַרבייט, פאַר וועלכען פרייז עס זאָל נישט זיין. פאַר דעם בעלגישען אַרבייטער איז אָבער דער דאָזיגער אויסלענדער אַ קאָנקורענט. ער קאָנקורירט מיט איהם אין דער אַרבייט, בעקומט אַ קלענערען לוין און אַרבייט מעהרער, ביי פיל ערגערע בעדינגונגען ווי דער בעלגישער. איז לעצטענס געוואָרען אַ מאָדע ביי פיל אינדוסטריעלער, אַרבייטס־אונטערנעהמער און סתם אַרבייטס־געבער זיך צו ווענדען קיין אויסלאַנד נאָך אַרבייטער ביי יעדער פאַל, ווען אַזעלכע נויטיגען זיך און נישט צו די בעלגישע אַרבייטס־ביוראָען. פאַר זיי לוינט עס בעסער. עס קאָסט זיי בילינער. זיי בעקומען אַ מעהר אַרבייטסזאַמען עלעמענט, האָבען נישט צו טון מיט קיין סינדיקאַטען און אַרבייטס־פערזיכערונגען, זענען בעוואָרענט פאַר אַ שטרייק און דאַרפען בכלל נישט אָנקומען צו דער בעלגישער אַרבייטער פאַרטיי.

* * *

די בעלגישע אַרבייטער־פאַרטיי האָט דאָס גענומען לעצטענס שטאַרק אין בעטראַכט. פון איין זייט די איבערגעטריבענע שנאה צו די אויסלענדישע אַרבייטער מצד דעם בעלגישען, וואָס זעהט אין איהם אַן ערנסטען קאָנקורענט און פון דער אַנדערער זייט די בעציהונג פון די אינדוסטריעלער צו די בעלגישע אַרבייטער, וואָס איז נישט בערעכטיגט פון דעם נאַציאָנאַלען שטאַנדפונקט האָבען בעוואויגען די בעלגישע אַרבייטער פאַרטיי צו נעהמען די אויסלענדישע אַרבייטער אונטער איהר שוץ, זעהן, אַז אַלע זאָלען זיין פערשריבען אין די סינדיקאַטען, זאָרגען פאַר זייער פולען לוין, היטען זייערע 8 שעה׳דיגען אַרבייטס־טאָג, געבען זיי אומזיסטע יורידישע קאָנסולטאַציעס און שטעהען מיט זיי שטענדיג אין קאָנטאַקט. אַ גוטען אָנהויב האָט שוין די בעלגישע אַרבייטער־פאַרטיי געמאַכט. אין ליעזש, וואו עס אַרבייטען טויזענדער אויסלענדער, איז פאָרגעקומען די טעג אויף דער איניציאַטיווע פון דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי די ערשטע פערזאַמלונג פון די פוילישע אַרבייטער, על פי רוב יודען, אין דעם סאָציאַליסטישען הויז „פאָפּולער" און מען האָט פאָרגעלעגט פאַר זיי די אַלע טענות און מיטלען פון דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי. עס איז געוואָרען אויסגעקליבען אַ קאָמיטעט פון פינף אַרבייטער, פוילישע בירגער, וואָס זאָל שטענדיג שטעהען אין קאָנטאַקט מיט דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי און זאָרגען, אַז אַלע פוילישע אַרבייטער זאָלען זיין סינדיקירט.

מען האָט אויסגעוועהלט די ערשטע די פוילישע, ווייל זייער צאָהל איז אין ליעזשער פראָווינץ בערך 3,647. מען שאַצט אַז די צאָהל יודען צווישען זיי אויף 2 טויזענד פינף הונדערט.

נאָך די פוילישע אַרבייטער וועט מען אָרגאַניזירען די איטאַליענישע און רוסישע. די דאָזיגע אַרבייט פון דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי איז געווים צום בעגריסען, צו וועלכער ריכטונג מען זאָל נישט געהערען, ווער עס קען דעם לעבען פון די אויסלענדישע אַרבייטער אין וואַלאָניען, וועט עס מודה זיין: די אויסלענדישע אַרבייטער אַרבייטען ביי די ערגסטע בעדינגונגען, לעבען אין שמוץ און דחקות, זענען אויסגעלירט פון דער גאַנצער וועלט, זעהען נישט אַן פאַר די אויגען קיין בוך און קיין צייטונג און פערלירען ביסלעכווייז זייער צלם אלקים.

ווען זיי זענען מעהר ווייניגער אָרגאַניזירט — בעקומען זיי מיט דער הילף פון די סינדיקאַטען, אַ חוץ בעסערע לעבענס־בעדינגונגען, אויך בילדונג, אַ לעזע־זאַל, ביבליאָטעק און טעאַטער. אַ גרעסערע אָרגאַניזאַציע גרופּע קען פאָדערען אַ שולע אין איהר מוטער־שפּראַך פאַר זייערע קינדער, אָוונט־קורסען אין זייער שפּראַך, צייטונגען פון זייער לאַנד און אפילו אַ ספּעציעלע צייטונג אין זייער שפּראַך, אַרויסגעגעבען פאַר די מיטלען פון דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי.

* * *

בנוגע די יודישע אַרבייטער אין בעלגיען זענען אונז בעקאַנט אייניגע פאַלען, וואָס בעשטעטיגען אונזערע ווערטער.

מיט 5 יאָהר צוריק איז געעפענט געוואָרען אין סערעין דער גרויסער אַרבייטער צענטער פון ליעזשער פּראָווינץ, אַ ספּעציעלע אָוונט־שולע פאַר יודישע אַרבייטער — לויט׳ן פערלאַנג און שתדלות פון אַ גרופּע ציוניסטיש־סאָציאַליסטישע סטודענטען פון ליעזש. דער בירגערמייסטער פון סערעין, האָט פריינדליך געענטפערט אויף דער ביטע פון די סטודענטען און אָפּגעגעבען אַ שעהנע פאָלקס־שול־געביידע מיט אומזיסטע לעהרער און שרייב־מכשירים פאַר די יודישע אַרבייטער. די שולע איז אָבער אין אַ פּאָר וואָכען אַרום אונטערגעגאַנגען. און אַ בריף פון דעם בילדונגס־שעף פון סערעין צו דעם דערמאָהנטען סטודענטען־קרייז, איז געזאָגט געוואָרען, אַז לײדער פּאַראַליזירען די יודישע אַרבייטער — וואָס שטעהען על פי רוב אויף אַ זעהר נידעריגע קולטורעלען ניוואָ די בילינע קינאָ־אַנשטאַלטען, מיידלעך און קאַפעען און דרעהען זיך אַרום מיט אַלע מיטלען פון די פּאָר שעה אַ וואָך אונטערריכט אין דער פרייער צייט, אָהן געלד, אין וואַרימע ליכטיגע און בעקוועמע צימערען.

אַ צווייטער פאַל, קענען מיר ברענגען פון ברייסעל, וואו די יודישע בייטעל־אַרבייטער האָבען געפאָדערט פון זייער סינדיקאַט אַ יודישע ביילאַגע צו זייער פּראָפעסיאָנעלער פראַנצויזישער בלאַט. דער סינדיקאַט האָט גענומען זייער ביטע צו קענטעניש און — פערזיכערט עס צו טון, אויב די יודישע אַרבייטער וועלען איהם שטעלען אַ רשימה פון זייערע חברים, וואָס זענען מיטגלידער אויך אין סינדיקאַט. האָבען אָבער די יודישע בייטעל־אַרבייטער עס נישט געקענט צושטעלען אין דער נויטיגער צאָהל, הגם די יודישע אַרבייטער ביי דעם פאַך זענען שטאַרק פערטרעטען אין בריסעל.

מיר האָבען עס אויך געזעהן דעם 1־טען מאַי פון [illegible] יאָהר, ווען דער אָפיציעלער אָרגאַן פון די בעלגישע אַרבייטער דער „פעפּלע" האָט געגעבען אַ ספּעציעלען אויפרוף אויף יודיש אין דעם פראַנצויזישען טעקסט, זיך רעכענענדיג מיט׳ן גרעסערען צאָהל פון יודישע אַרבייטער אין בריסעל און אומגעגענד.

אפשר וועט איצט געלונגען דער בעלגישער אַרבייטער־פאַרטיי אויפצוהויבען קולטורעל און מאַטעריעל דעם מצב פון אויסלענדישען אַרבייטער, וואו אונזערע יודישע עמיגראַנטען האָבען אַ שטאַרקען חלק.

י. עליאַם

די ראָלע פון אָרט

(ענדע פון 3־טען ווים).

גונגען פון דעם בעטרעפענדיגען פלאַץ. אין דעם ליגט דער הויפּט־יסוד פון דערפאָלג פון דעם „אָרט" ביים דורכפיהרען די גרויסע אויפגאַבע און איבערבויען דאָס יודישע לעבען אין די איירופּעאישע לענדער און אָוועקשטעלען איהם אויף אַ געזונטען עקאָנאָמישען באָדען. אַ דאַנק דעם, וואָס דער „אָרט" אַרבייט דורך לאָקאַלע אָרגאַניזאַציעס ווערען דערגרייכט 3 הויפּט־צילען: ערשטענס ווערט די לאָקאַלע בעפעלקערונג פעראינטערעסירט און אַריינגעצויגען אין דער אַרבייט און זי טוט די אַרבייט מיט גרויס חשק, און צווייטענס, ווערען די אָרגאַניזאַציעס געשטיצט פון די אָרטיגע רעגירונגען.

דריטענס, ווערט מיט דעם געלייגט דער באָדען פאַר זעלבסטשטענדיגער טעטיגקייט פאַר דעם צוקונפטיגען לעבען פון די יודען אין די פערשידענע לענדער אין איירופּע. ד. ה. מיט אַנדערע ווערטער, אַז יעדע „אָרט"־אָרגאַניזאַציע איז אַ טייל, און מען מעג זאָגען דער וויכטיגסטער טייל אין דער בעטרעפענדיגער שטאַט.

איך ווייס, אַז ביי אונז זענען דאָ יודען, וואָס האָבען קיין געדולד נישט, — איז ד"ר סינגאַלאָווסקי אָנגעגאַנגען מיט זיינע אַרגומענטען לטובת דעם „אָרט". — די אַרבייט גייט צו צו לאַנגזאַם. אָבער, מיינע פריינד, האָט דער קאַמף פאַר פּאָליטישער גלייכבערעכטיגונג פאַר יודען נישט געדויערט איבער 100 יאָהר און איז נאָך ביז איצט נישט אומעטום געוואונען געוואָרען? ווי אַזוי זשע קענט איהר דערוואַרטען, אַז די עקאָנאָמישע גלייכבערעכטיגונג פון יודען זאָל אויסגעפּטן ווערען בלויז אין אַ משך פון אַ פּאָר יאָהר? איך מוז זאָגען גאַנץ אָפען, אַז די אַרבייט האָט זיך ערשט אָנגעהויבען און אַז מיר וועלען נאָך אַ לאַנגע צייט קומען צו אייך אין אַמעריקע און פאָדערען פון אייך, איהר זאָלט אונז העלפען אין דער גרויסער אויפגאַבע ביז יענער צייט, ווען די איירופּעאישע יודען וועלען זיין אימשטאַנד אָנצופיהרען זייער אייגען לעבען אָהן זייטיגער הילף.

ד"ר סינגאַלאָווסקי האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז דער אַמעריקאַנער „אָרט" וועט שפּילען די וויכטיגסטע ראָלע אין דער הילף־טעטיגקייט פאַר די מזרח־איירופּעאישע יודען.

Dr. med. **H. Lubicz**

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)

נעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8 אָוונד.

Dr. med. **J. Lubicz**

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: זאָקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קונסט ליבע פיס, קאָרסעטען א. ז. וו. עמפאַנגט פון 5–7 אָוו.

צוריקגעקעהרט.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויערען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה

קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

צוריקגעקעהרט

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6–9 אָוו.

גאָלדענע גליקען

(ראָמאַן)

96)

— דאָס אַלץ האָב איך גוט פערשטאַנען, הער ריכטער, און איך האָב זיך בערעכענט, אַז דאָס בעסטע וועט זיין, איך זאָל געהן צום פּאַסטער מעריל, וועגען וועלכען עס האָבען גערעדט די מענשען אין באַר, און וועגען וועלכען איך האָב אויך געהערט גוטס רעדען אין די מעבלירטע צימערען אויף סמיט־סטריט.

— כ׳מיין, אַז אויף איסט־ענד איז בכלל נישטאָ קיין מענש. וואָס זאָל נישט קענען דעם פּאַסטער מעריל! — האָט דער ריכטער איבערגעשלאָגען.

— יאָ, הער ריכטער! אַלע קענען איהם זעהר גוט. אין אַזאַ שפּעטער צייט אָבער, ווען אַלע לייגען זיך שוין שלאָפען, איז געווען נישט לייכט צו דערוויסען זיך, וואו ער וואוינט. ענדליך האָב איך איהם געפונען, און, הגם עס איז שוין געווען אַנערך האַלבע נאַכט, האָט ער מיר אליין געעפענט די טיר. צוליב מיר האָט ער זיך געמוזט אויפהויבען פון בעט — איך האָב איהם געזאָגט, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ לעבען פון אַ מענשען, — און דאָרט האָב איך איהם דערצעהלט די גאַנצע מעשה פון אָנהויב ביז׳ן סוף. ביי מיר איז, זעלבסטפערשטענדליך געווען דער פּאַקעט, וואָס דער באַלעבאָס האָט געהייסען איבערגעבען דעם מיסטער קאָרספאָל, און חוץ דעם האָב איך געהאַט מיט זיך אַנדערע אַלטע בריף און פּאַפּירען, וואָס איך האָב איהם געקאָנט ווייזען. ביי דעם אַלעם האָב איך מורא געהאַט, אַז ער וועט מיר נישט גלויבען. ער האָט מיר אָבער געגלויבט, הער ריכטער, מ׳ך רוהיג אויסגעהערט, געשמײכעלט מיר אַ צוויי־דריי פראַגען, און, ווייזט אויס, פערשטאַנען, אַז איך דערצעהל איהם דעם אמת. „וואַרט דאָ צו, — האָט ער מיר געזאָגט — איך וועל זיך אָנטון און מיר וועלען ביידע געהן צום קראַנקען". איך האָב אויף איהם געוואַרט, הער ריכטער, אַ מינוטען צעהן, דערנאָך איז ער געקומען, און מיר זענען ביידע אַרויס פון הויז. מיר זענען אַדורך אַ האַלבען וועג, האָט ער זיך אָפּגעשטעלט און אָנגעקלונגען ביי דער טיר פון אַ הויז. „מיר וועלען מיטנעהמען דעם דאָקטאָר ראַבינס, — האָט ער געזאָגט — דאָס איז אַ פיינער מענש. ער איז שוין צוגעוואוינט צו בעגעהן זיך מיט מערדער.".

דער גאַנצער זאַל האָט זיך פונאַנדערגעלאַכט. אויך דער ריכטער, דער גלח מעריל און דער ד"ר ראַבינס האָבען געלאַכט.

— ווייזט אויס, דאָרט איז אַ זעהר כימפּאַטישע געגענד! — האָט מיט אַ שמייכעל בעמערקט דער ריכטער, און מיט אַ צייכען אָנגעוויזען, דער עולם אין זאַל זאָל זיך בערוהיגען. — רעדט ווייטער, מיסטער מילפאָרד.

— צופעליג האָט זיך נאָך דער ד"ר ראַבינס נישט געהאַט געלייגט שלאָפען און איז נאָך געווען אָנגעטון, הער ריכטער. דער פּאַסטער מעריל האָט איהם גלייך איבערגעגעבען וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך, און ער איז מסכים מיט אונז תיכף מיטצוגאַנגען אין דער בעשטימטער אכסניא. עס איז געווען האַלב צוויי אַ זייגער. די דאָזיגע אכסניא געפינט זיך אויף אַ קליין פּעריוואָרפען געסעל ביים ברעג טייך, און אין דער דאָזיגער שפּעטער שעה איז דאָרט געווען אַ פחד צו געהן... קיין שום לעבעדיגער נפש איז נישט געווען אַרום און אַרום. מיר זענען צוגעקומען צו דעם הויז, און דער דאָקטאָר האָט אָנגעקלאַפּט מיט׳ן שטעקען אין דער טיר אַריין. אַז מען האָט אונז נישט געענטפערט, האָט ער אָנגעקלאַפּט נאָכאַמאָל. גלייך דערנאָך האָבען מיר דערהערט, אַז אין שטוב האָט זיך עמיס אַ ריהר געטון, און אין פענסטער האָט זיך אָנגעצונדען ליכט. די טיר האָט זיך פּאַמעליך געעפענט און אויף דער שוועל איז דערשינען דער פּערשוין, וועלכען איך בין פריהער געהאַט נאָכגעגאַנגען. ער האָט זיך נאָך, ווייזט אויס, נישט אינגאַנצען אויסגעניכטערט, און די ווערטער, מיט וועלכע ער האָט אונז בעגעגענט, הער ריכטער, איז מיר שווער צו איבער׳חזר׳ען פאַר אייך און פאַר׳ן פּובליקום. דער דאָקטאָר האָט אָבער קיין אַכט נישט געלייגט אויף זיין גראָבקייט. ער האָט צוגעוואַרט ביז די טיר האָט זיך אינגאַנצען געעפענט, און אַרויפגעלעגט די האַנד אויף דעם שכור׳ס פּלייצע.

— הער נאַר! — האָט ער צו איהם געזאָגט — איך בין אַ דאָקטאָר און איך בין דאָ · אָהער געקומען זעהן, וואָס עס מאַכט דיין גאַסט. אויב דו וועסט זיך אויפפיהרען נישט לייטיש, וועלען מיר מוזען אָנקומען צו דער הילף פון פּאָליציי.

דאָס האָט אויף איהם גלייך געווירקט, הער ריכטער. ווי נאָר דער דאָקטאָר האָט געבראַכט אויף די ליפּען דאָס וואָרט „פּאָליציי" איז ער אַזוי בלאַס געוואָרען, אַז כ׳האָב געמיינט אָט־אָט פאַלט ער. דערנאָך האָט ער אָנגעהויבען צו קרעכצען און צו אויקען, אַז ער האָט נישט קיין שייכות מיט דעם „מעסמאַטען", אַז ער איז קיין שום שלעכטס נישט בעגאַנגען, און ווייסט אַבסאָלוט גאָרנישט וועגען זיין גאַסט.

— „קיינער בעשולדיגט דיך נישט, — האָט איהם בערוהיגט דער דאָקטאָר -- פון דיר ווערט נאָר געפאָדערט, אַז דו זאָלסט אונז תיכף אַריינפיהרען צו איהם.

ער האָט אונז תיכף אַריינגעלאָזט אינעווייניג, און אַריינגעפיהרט אין אַ קליין פינסטער קאַמערעל. דער דאָקטאָר האָט אָנגעצונדען זיין קליין עלעקטריש טאַשען־לעמפּעל און אין ווינקעל אויף אַ ברייטער באַנק, אונטער אַ פּאַק מיט טראַנטעס האָבען מיר דערזעהן דעם חולה, וועלכער האָט שווער געקרעכצט. דאַן האָט דער דאָקטאָר אַרויסגענומען זיין נאָטיץ־ביכעל, אָפּגעריסען אַ בייגעלע פּאַפּיר, אָנגעשריבען עפּיס און מיר בעפוילען: „לויפט צו מיר אַהיים און ברענגט אַהער אַלץ, וואָס דאָ איז אָנגעשריבען. איהר וועט דאָרט געפינען מיין געהילף, און ער וועט שוין אייך אַלץ געבען. פּאַסטער מעריל און איך וועלען דאָ וואַרטען אויף אייך".

(פאָרטזעצונג קומט).

אפשטימונג פון די רעזאלוציעס אויפ'ן קאנגרעס

(ענדע פון דער 1. זייט).

צ י ר י ך, 7. (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער בעכמינער פלענארער נאכמיטאג־זיצונג איז פארגעקומען די אפשטימונג פון די רעזאלוציעס. היות וי ס'רוב רעזאלוציעס זענען אנגענומען געווארען אין די קאמיסיעס איז די אפשטימונג פארגעקומען כמעט אהן רעבאטען, א קורצע רעבאטע האט נאר ארויסגערופען די רעזאלוציע וועגען דער הלואה פאר ארץ־ישראל, די רעזאלוציע וויזט אן אז אנבעדינגטע נויטווענדיגקייט צו שאפען א גרויסע הלואה פאר ארץ־ישראל, די עקזעקוטיוו איז בעאויפטראגט געווארען צו פעשטימען 1 עקזעקוטיוו־מיטגליד, וועלכער זאל זיין פעראנטווארטליך פאר'ן גאנצען קאמפלעקס פראגען וואס זענען פערבונדען מיט דער הלואה.

ווייטער איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א קאנטראל־קאמיסיע. לעוויטע האט פערלאנגט, אז די קאנטראל־קאמיסיע זאל פערברייטערען איהר ארבייט נישט נאר אויף די עקזעקוטיווען אין לאנדאן און ארץ־ישראל נאר אויך אויף די לאנדעס־פארטייען.

——=:§:=——

וועגן חופה וקידושין זאל פריהער געמעלדעט ווערען אין דער פרעסע

ווארשא, 7. (טעלעפאניש) אין צוזאמענהאנג מיט טרויעריגען פאל פון הרב זילבערשטיין וערט איצט אין די ראבינאט־קרייזען שטארק ארומגערערט די פראגע ווי אזוי צו פערהיטען אויף ווייטער ס'זאלען נישט פארקומען קיין מכשולים ביי חופות און חתונה־אקטען. צווישען אנדערעס ווערט אויך א ויסגערעדט דער פראיעקט פון ה' געוונדהיים, דעם סעקרעטאר פון ראבינאט, וועגן אפיציעל מעלדען אין די צייטונגען וועגן אלע חופות, וואס ווערען געשטעלט אין ווארשא.

ווי בעוואוסט, פאדערט דאס געזעץ, אז פאר יעדער חתונה מוז דריי מאל אין משך פון דריי וואכען וועגען דעם עפענטליך געמאלדען ווערען. ביז יעצט האט עס זיך פראקטיצירט, אז יעדער אפיציעלער ווארשאווער רב האט יעדען שבת פערעפענטליכט אין דער שוהל, אדער בית־מדרש פון זיין קרייז, א רשימה פון פארלעך, וואס דארפען ביי איהם נעמען חופה וקידושין אין דער נאהענטסטער וואך.

דאס קען אבער נאך נישט גענוג פערהיטען פון מכשולים, ווייל נישט אלע יורישע ווארשאווער איינוואוינער קומען אין די דערמאהנטע שוהלען. דעריבער זעהט פאר דעם ה' געוונדהייטס פראיעקט, דאס אלע חתונות מיט די נעמען פון חתן־כלה, מוזען פריהער דורך די רבנים געמאלדען ווערען אין די יורישע צייטונגען.

ווי מיר דערוויסען זיך, זענען פיל רבנים אינ־שטימיג מיט'ן פראיעקט פון ה' געזונדהייט און דער פראיעקט וועט שוין אינגיכען פארגעטראגען ווערען אויף א ראבינאט־זיצונג.

ערד־ציטערניש אין טשילי
א גרויסע צאהל מענשליכע קרבנות

ט ש י ל י, 7 (ספ. טעל.) נעכטען האט די שטאט וואלטפארעזא געליטען צום 2־טען מאל פון אן ערד־ציטערניש. די ערדציטערניש איז געווען פיל שטארקער ווי זונטאג און מען מעלדעט וועגן א זעהר גרויסער צאהל קרבנות.

צוליב דעם, וואס דער טעלעגראף און טעלעפאן זענען איבערגעריסען געווארען – פעהלען נאך גענויע פרטים.

אנ'אינטערנאציאנאלער פליה־קאנקורס פון 47 אעראפלאנען

פ א ר י ז, 7. (ספ. טעל.) היינט 9 א זייגער פריה איז פון ארלעאנער פליה־פלאץ פארגעקומען דער סטארט פון 47 אעראפלאנען פון אינטערנאציאנאלען פליה־קאנקורס אין וועלכען עס נעמען אנטייל 8 מלוכות.

די שטרעקע פון דער לופט־רייזע צוזאמען ארום 6300 קילאמעטער און וועט פיהרען פון פאריז איבער באזעל, גענף, ליאן, מארסעל, קאן־ראפאעל, טורין, ווענעציע, ראם – קיין אגראם, בעלגראד, סעגעדין, טורנא, בוקארעשט, וויען, ברין, פראג, ברעסלוי, ווארשא און בערלין. פון דארט וועלען די אעראפלאנען פליהען צוריק קיין פאריז איבער האמבורג, אמסטערדאם און בריסעל.

דער ציל פון קאנקורס איז אויסצופארשען די מעגליכקייטען פון א לופט־פערקעהר פאר פריוואט־פערזאנען.

ווידער א בונט אין א תפיסה
2 ארעסטאנטען דער'הרג'עט, 6 שווער פערוואונדעט

נ י ו - י א ר ק, 7 (ספ.טעל.) אין שטאט קענזאס איז נעכטען אויסגעבראכען א גרויסער אויפשטאנד אין דער דארטיגער תפיסה.

3 ארעסטאנטען זענען אנטלאפען. ביים דערשטיקען דעם אויפשטאנד זענען 2 ארעסטאנטען דערהרגעט געווארען און 6 שווער פערוואונדעט.

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע אפטע בונטען אין די אמעריקאנער תפיסות, האט פרעזידענט הובער ארייגעטראגען א פארשלאג אין רעפרעזענטאנטען הויז, וועגן פערגרעסערן דעם בודזשעט פון די תפיסות אויף 5 מיליאן דאלאר, כדי צו קאנען פערשטארקען דעם רעזשים און די שמירה אין די תפיסות.

בעקאנטמאכונג.

מיר בעטען, ווער עס בעזיצט פראטעסטען אדער וועקסלען פון דער פירמע „אבראט" פון ברודזשאנדז, צו קומען אין זייערע אייגענע אינטערעסען זונטאג, דעם 11 אויגוסט ד. י. 6 א זייגער אוונד צו ה' מאכל פינטשעווסקי, זאכאדניא 66. א גרופע גלויביגע.

עלטסטער פעלדשער
מ. ראזענצווייג
ג. לאנגיעהר. פעלדשער אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל
איז צוריקגעקומען
וואכאדניא 29, טעל. 79־48.

וויכטיג פאר לעטניקעס
אנשטאט זיך צו בארגען א בעט אויף אבצאל־געלד קויפט בעסער פאר'ן זעלבען געלד
אנ'עכט פאטענטירט בעט מיט א מאטראץ
PALMA-PATENT
וואס איז פערזעהען מיט דער שוץ־מארק
פאר וועלכען מיר גאראנטירען אויף 3 יאהר.
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל־בעטען; אמעריקאנקעס,
ניקעל־קינדער־בעטען, קינדער־וועגעלעך,
טיש־בעטען, קינדער־בענקעלעך
מעטער־מאס. אויף רעדלעך.
מאטראצען גאבעטע, שאסקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס
בעמ.: געטלעך מיט ווענטלעך ווייס און ברוין 17 זל., פאלאווע־בעט. 14 זל.
רעיעלע בעהאנדלונג. פאבריקס־פרייזען. זעמטליכע רעפאראטורן.
הורט לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31־85. דעטייל

שיילטער
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוטשאַ, קאמיענני 5.

Dr. med.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל ארצט פאר נירן בלאזן־און הארן · קראנק.
NAWROT 8
tel. 19-90
עמפפאנגט פון 4–7 אוו.
נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie"
נאוואמיעסקא 3 פון $12^1/_2$ ביז 2 זייגער נאכמ.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג־אקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אן פון 6–8 אוונד.

השבת אבדה
פערלוירען, פערלוירען 7 וועקסלען או"ף א סומע פון צירקא 1300 זל. מיט דער אויסשטעלונג ל. פיעכאצקי, ק דרע און וויקטאר מילדער די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. דער עהרליכער פינדער וועט בעקומען אפצוגעבען א גרויסער בעלוינונג. צו בעריש וויינבערג, 49 פאנסקא 49.

דעם „נייעם פאלקסבלאט"
איז צו בעקומען טעגליך פון 7 פריה ביז 11 אוו. ביים צייטונגס־פערקויפער לייביש דזשאלאווסקי
46 זגערזשער 46

א שפולער
צו א קראפט־שפול־מאשין ווערט געזוכט ביים סוויטער־מאכער
ארבאך, זאקאנטנא 17

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן־כירורג
דזיאסנע־, קין־, גימען־, און צונג־קראנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
d $1^1/_2$—5 po pol. 4604

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאן 37־63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך	נאז, האלז, אויערן קר.	$4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר קערשנער	קינדער־קראנקה.	11-9 $4^1/_2$-3
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקהייטען	2—12
ד"ר רובינשטיין	הויט און געשלעכט־קר.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר שמירענפעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען־קראנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים	כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאווסקי	פרויען־און געבורטס־הילף	$4^1/_2$—$3^1/_2$

ספיבא־מערסיס, שפראך־שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פאקען־שמירן, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראהל. איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפערא. אויף פערלאנג היינמען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען־אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי סטאר אפאלסקא
צאהן־ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קראנקען, מאסטען א. ט. וו.
די לעטשניצע איז אויך מעטי זונטאג

צו וואס זאלט איהר ליידען פונ'ם שווייס
פון די פיס און פון שלעכטען ריח אויך פון די אדטשיסקעס, אז פאר 30 גראשען, קענט איהר דאס בעזייטיגען, נוצענדיג דעם בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" און אויך זעהר א גוט מיטעל צו וואנצען, צו בעקומען נאר ביי דעם צייטונגס־פערקויפער גאלדבערג, פיעטריקאווער 21.

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו
וואס קלערען צו געהן אין אנ'אנדערע ביורא
ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם זאלסטו זיי זאגען
אז נור אין ביורא ביים י. מאנעלא
רעכטסקאנסולענט
17 פיעטריקאווער 17
52 זאכאדניא 52
טעלעפאן 48-79
ווערט געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלע סאנדאווע זאכן, ביטעס, קלאגזולעס, זאבעו־פיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילן, קארנע און ציוויל אפעלאציעס, אדוואקאניעס, אינטערוועציעס, ספעציאליסט פון שותפות־אקטען, איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא, פיעטריקאווער 17
דורכגאנג זאכאדניא 52.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועענערישע הויט־קראנקה, און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־סאבינעט קאסמעטיק.
— טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע־צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 33־16.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 7—6
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין־פאלאק	אויגען־קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער־קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורטס־הילף	$11^1/_2$-1 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע־קראנק.	$4^1/_2$-$5^1/_2$ זונ.1—2
ד"ר וויינבערג	אינ. הערץ לונגען	12—1, $6^1/_2$—$7^1/_2$
ד"ר סמופעל	רענטגען	12—2, 4—6
א. גראדזיענטשיק	צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעם	צאהן־ארצט	8—2

צאהן־טונדהאלונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.ו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען־אינסטיטוט
הײלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קרום פאר שטאמלער.
אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.-קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5–7 אוונד

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 40-59
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 5–9 אוונד.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

אבאנעמענט־פרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים אויף דער פראווינץ – 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פארלאג ניט פעראנטווארטליך, די אדמיניסטראציע איז אפען ביז אך ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פריוואט און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— 8
פאר א פילימער־שאהו: אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויפל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט